

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
jordbruksvetenskap

Hållbar utveckling i Katrineholm

– En kvalitativ studie om framställningen av hållbar utveckling i strategier för kommunal utveckling

Sustainable development in Katrineholm

– A qualitative study of the depiction of sustainable development in strategies for municipal development

Linn Bennetoft

Hållbar utveckling i Katrineholms kommun

- En kvalitativ studie om framställningen av hållbar utveckling i strategier för kommunal utveckling

Sustainable development in Katrineholm

- A qualitative study of the depiction of sustainable development in strategies for municipal development

Linn Bennetoft

Handledare: Katarina Pettersson, Sveriges Lantbruksuniversitet,
Institutionen för Stad och Land

Examinator: Malin Beckman, Sveriges Lantbruksuniversitet,
Institutionen för Stad och Land

Omfattning: 30 hp

Nivå: Avancerad nivå, A1E

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0797

Program/Utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Publiceringsår: 2017

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Hållbar utveckling, identitet, Katrineholm, kommun, kvalitativ textanalys, utveckling

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Sammanfattning

Samhället befinner sig i ständig förändring och det globala får en allt större påverkan på det lokala. Många mindre och medelstora kommuner har idag och historiskt stött på utmaningar i sin utveckling. Utmaningar som inte sällan tar avstamp i historiska händelser som stora industrinedläggningar och skeva befolkningsstrukturer. Många kommuner kämpar för att ändra den historiska trenden för att på sikt nå en utveckling som är hållbar såväl ekonomiskt, som socialt och ekologiskt.

Studien syftar till att undersöka hur Katrineholms kommun, en mellanstor kommun i Södermanland som historiskt präglats av utvecklingsutmaningar, berör och presenterar hållbar utveckling i sina strategier för utveckling i kommunen. Den teoretiska utgångspunkten för arbetet är begreppet hållbar utveckling. Begreppet diskuteras utifrån de tre perspektiven av hållbarhet, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Genom det sociala hållbarhetsperspektivet läggs även fokus på perspektivet av identitetsskapande och lokal identitet i en kommun. Kommunförvaltningen har en central roll i den kommunalt hållbara utvecklingen. Det är genom kommunens mål, strategi och planering för utveckling som det är möjligt att lägga in ett överskådligt helhetsperspektiv för vart kommunen vill och hur den ska nå dit. Studien är baserad på en kvalitativ textanalys av tre styr/policydokument i Katrineholms kommun. Dessa dokument utgörs av kommunplan, översiktsplan, och kommunens *Vision 2025* som tillsammans anger kommunens egen syn på framtidens förutsättningar och mål för utveckling. Utöver detta har semistrukturerade intervjuer med tre kommuninvånare gjorts med syfte att ge ett ytterligare perspektiv till analysen av styr/policydokumenten.

Studiens resultat visar att hållbarhet, utveckling och hållbar utveckling är återkommande begrepp i de politiska styr/policydokumenten och de berörs i ett brett ämnesspektrum. Kommunens utvecklingsmöjligheter framställs dock i regel i en bild av positiva framtidsutsikter. Även hållbarhet och hållbar utveckling nämns i egenskap av möjligheter, och diskuteras sparsamt i relation till utmaningar och konsekvenser. Begreppen är frekvent återkommande och kommunens egna utvecklingsmöjligheter nämns stundtals som oändliga, men det förs sällan någon diskussion om tillvägagångssätt för att nå denna utveckling. Hållbar utveckling återkommer i flera olika sammanhang, men det presenteras aldrig någon definition av begreppet.

Nyckelord: Hållbar utveckling, identitet, Katrineholm, kommun, kvalitativ textanalys, utveckling

Abstract

Society is in constant change and the global has a great impact on the local. Many small and medium-sized Municipalities have today and historically encountered challenges in its development. These challenges frequently build on historical events, as major industrial closures and warp population structures. Many communities are struggling to change the historical trend to eventually reach a development that is sustainable, economically, socially and ecologically.

This thesis aims to study how Katrineholm, a medium-sized Municipality in Södermanland, describes and presents sustainable development in it's own strategies for Municipal development. The theoretical starting point for the work is the concept of sustainable development. The concept is discussed from three perspectives of sustainability; ecological, economic and social sustainability. Through social sustainability focus is placed on the perspective of identity and local identity in a Municipality. The Municipality has a central role in the Municipal sustainable development. It is through the Municipality's goals, strategy and planning for development that it is possible to put a clear overall perspective of each Municipality goals and how to get there. The study is based on a qualitative textual analysis of three policy documents in Katrineholm. These documents consist of *overall plan*, *municipal plan* and *municipal Vision 2025*, which together indicate the municipality's own view of the future requirements and goals for development. In addition, semi-structured interviews with three local residents have been made in order to provide an additional perspective to the analysis of policy documents.

The results of the study show that sustainability, development and sustainable development are recurring concepts in political policy documents and they are used in a broad subject range. The Municipality's development in the Municipal policy documents are imaged in a positive perspective. Development, sustainability and sustainable development are almost exclusively mentioned as opportunities and rarely discussed in relation to challenges and consequences. The concepts are frequently occurring and the Municipality's own development potential is mentioned sometimes as endless, but there are rarely any discussions of approaches to achieve this development. Sustainable development is discussed in several different contexts, but a definition of the term is never presented.

Keywords: sustainable development, identity, Katrineholm, Municipality, qualitative text analysis, development

Innehåll

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund: Utveckling – utmaning och möjlighet	5
1.2 Syfte och frågeställningar	6
2. Katrineholm	7
2.1 Katrineholms kommun	7
2.2 Näringsliv och företagande	8
2.3 Utbildningsnivå och kompetensförsörjning	10
3. Teoretisk utgångspunkt	11
3.1 Hållbar utveckling	11
3.1.1 Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet	12
3.1.2 Kommunal hållbar utveckling	14
3.2 Socialt hållbar utveckling och lokal identitet	16
4. Metod	17
4.1 Förförståelse	17
4.2 Tillvägagångssätt	17
4.2.2 Semi-strukturerad intervju	19
4.3 Validitet och reliabilitet	19
4.4 Avgränsningar	20
5. Textanalys – styr/policydokument	22
5.1 Hållbar utveckling i Katrineholms kommun	22
5.2 Översiktsplan 2030 – del staden	22
5.2.2 Medborgardialog	24
5.2.3 Sju strategier för stadens utveckling	25
5.2 Kommunplanen 2015-2018 – tillväxt och välfärd	28

5.2.1 Hållbar arbetsmarknad	30
5.2.2 Utbildning	31
5.2.3 Hållbar stads- och livsmiljö	31
5.2.4 Hållbar omsorg	32
5.2.5 Hållbar kultur	32
5.3 Vision 2025	32
6. Kommunal utveckling i intervjuer	35
6.1 Informant Pendlaren	35
6.2 Informant Företagaren	36
6.3 Marknadsföring och turism	38
7. Avslutande reflektion	40
Referenser	44

Figur- och tabellförteckning

Figur 1: Hållbar utveckling. (Lindén, 2001). Egen bearbetning.....	12
Tabell 1: Statistik - Arena för tillväxt, 2016. Egen bearbetning	8

1. Inledning

I följande kapitel presenteras en kortare sammanfattning av bakgrunden som ligger till grund för studiens ämnesval, syfte, resultat och diskussion. Efter det följer en beskrivning av studiens syfte och frågeställningar. Genom frågeställningarna presenteras de bakomliggande grundfrågor som varit vägledande för studien.

1.1 Bakgrund: Utveckling – utmaning och möjlighet

Samhället befinner sig i ständig förändring (Andersson *et al.*, 2013). Ibland kryper det fram under längre tid och ibland kan det gå fortare än vi kunnat ana. Om vi går tillbaka och blickar över ett historiskt perspektiv kan vi se tydliga exempel på hur och varför förändringen har skett. Bara under det senaste seklet har det svenska samhället genomgått flera stora förändringar vad gäller arbetssysselsättning och därtill levnadsstandard, tradition och samhällsstruktur. (*ibid.*) Oavsett takt kan vi ändå konstatera att saker och ting är i ständig rörelse. Arbetsmarknaden i Sverige har över förhållandevis kort tid förändrats mycket i form av arbetssysselsättning. Tidigare var jordbruket den största delen av befolkningens sysselsättning, men ju längre industrialisering kom minskade jordbrukets del av BNP allt mer. Under de senare decennierna är det industrierna som i sin tur minskat i BNP och fått lämna plats för det framväxande tjänste- och informationssamhället. I dagens Sverige är det inte längre storindustrierna som står som de främsta arbetsgivarna för framtiden. Många företag flyttar sin produktion till andra länder, ofta av ekonomiska skäl. Detta lämnar något av ett hål på vissa arbetsmarknader, även om det är under begränsade perioder. Tider av förändringar, som när stora arbetsgivare lägger ner och arbetstillfällena försvinner, skapar oro. Genom näringslivets förändring i stort har även arbetstillfällena ändrats och arbetsmarknaden erbjuder idag en annan typ av utvecklingsmöjlighet, samtidigt som det efterfrågas en annan typ av kompetens. (*ibid.*)

Historiskt har vi sett en samhällsutveckling där mindre kommuner och landsbygd har drabbats av avfolkning i takt med en ökad urbanisering (Andersson *et al.*, 2013). Arbetsbrist och bristande utvecklingsmöjligheter har gjort att människor har sökt sig till de större mer urbana städerna för arbete och boende. Prognoser för mindre kommuner har- och kan idag ofta framställas som dystra. Den urbana stadens utveckling har på så vis varit den mindre kommunens förlust. Storstäderna har som följd växt och stått som vinnare i utvecklingen. Idag är det storstäderna som erbjuder en stor del av de arbetstillfällena som finns och utbildningsnivån bland invånarna är generellt sett högre. (*ibid.*) Förutom arbetsmarknadsförändringar finns det fler omvärldsfaktorer som kan bjuda på utmaningar för den kommunala utvecklingen. Ökad medelålder och låg utbildningsnivå är ett generellt problem för de flesta mindre- och medelstora kommuner idag. (Vinnova, 2010) Under de senaste decennierna har vi sett en skevare befolkningsutveckling i mindre kommuner. Yngre personer söker sig i allt högre grad till större och mer spännande orter där det finns fler arbetsmöjligheter och större utbud av kultur och aktiviteter. Detta har samtidigt lett till att medelåldern i de mindre kommunerna blivit allt högre. Detta är något som på sikt kan hota både välfärd och kvalitet på allmän service i kommunerna. (*ibid.*) Den kraftiga avfolkning av landsbygd och mindre orter som skett sedan efterkrigstiden i Sverige beror

framförallt på den yngre generationen. Enligt statistik som Vinnova (2010) presenterar är det främst unga människor utan familj eller andra bindningar som är mest rörliga och benägna att flytta på sig. De drar sig till större städer för jobb och utbildning, med ett hopp om en annan framtid än vad den mindre kommunen historiskt kunnat erbjuda. Bland de som flyttar ifrån har det också funnits ett överskott bland kvinnor. De män och kvinnor som stannar kvar hittar i regel en partner ganska tidigt, bildar familj och arbetar på samma fasta jobb (Nordin, 2008). Avfolkningen har drabbat landsbygd och mindre kommuner hårt. Att lämna landsbygden för ett liv i staden har historiskt inneburit en möjlighet till en ökad inkomst och en bättre levnadsstandard (*ibid.*). Men den urbana utvecklingen har även ökat trängsel och konkurrens, något som bland annat resulterat i kraftigt ökande bostadspriser i storstäderna. När det har blivit dyrare att bo och leva har människor återigen börjat söka sig ut från de stora stadskärnorna. Den kraftiga urbaniseringen som en gång lett till stor befolkningsminskning har på så vis lett till nya utvecklingsmöjligheter för de mindre kommunerna. SVT nyheter Sörmland gjorde i slutet på februari, 2016, ett nyhetsreportage om Stockholmare som flyttar från Stockholm till Sörmland på grund av höga bostadspriser. Sådär sa Christin Alvesund i reportaget om varför hon och hennes familj valt att lämna huvudstaden för att flytta till Trosa för fem år sedan:

”Vi var på många visningar i Stockholm och tänkte att vi skulle ha råd, men budgivningarna kunde gå upp med mer än två miljoner. Då kändes det rätt hopplöst och vi började undra om det verkligen är värt det. Vi skulle vara tvungna att jobba mycket för att ha råd med ett hus. Så trycket och priserna i Stockholm gjorde att vi ville därifrån” (SVT nyheter Sörmland, 2016-02-24).

1.2 Syfte och frågeställningar

Examensarbetet har till syfte att undersöka hur Katrineholms kommun, en mellanstor kommun i Södermanland som historiskt präglats av utvecklingsutmaningar, berör och presenterar hållbar utveckling i sina strategier för utveckling i kommunen.

Studiens huvudsakliga frågeställning är:

- Hur framställs den egna kommunens utvecklingsmöjligheter i kommunala styr/policydokument?

Som komplement har även reflektioner inhämtats från några boende i kommunen:

- Hur ser tre kommuninvånare på den egna kommunens utvecklingsmöjligheter utifrån egen livssituation och erfarenhet?

2. Katrineholm

Vid studier av utvecklingsmöjligheter på kommunal nivå behöver man, enligt Jørgensen (2004) sätta in kommunen i ett större sammanhang. Genom att kartlägga samhällsutvecklingen i stort skapas en referensram till den valda kommunens aktuella utvecklingsmönster (ibid.). I följande kapitel presenteras en mer utförlig bakgrund av Katrineholms historia och utveckling.

2.1 Katrineholms kommun

Historiskt har medelstora kommuner som Katrineholm stött på stora utmaningar som bromsat förmågan till utveckling (Andersson *et al.*, 2013). Framförallt har näringslivet haft en avgörande roll. När utvecklingen stagnerar orsakar det problem för kommunen. Kommunen minskar i attraktionskraft, näringslivsutvecklingen avstannar och kompetensutvecklingen likaså. Som följd minskar även attraktionen att bo i kommunen. Ur ett längre perspektiv kan det orsaka en befolkningsminskning och lägre skatteintäkter. För att nå befolkningsökning måste det vara attraktivt att bo i kommunen. Det är inte bara Katrineholm som befinner sig i en utmanande situation i frågan om framtidens utveckling. Den nationella utvecklingen har påverkat landets alla kommuner och det är flera medelstora kommuner som står inför samma utmaningar. För att kommuner som Katrineholm ska kunna nå en utveckling som är långsiktigt hållbar krävs arbete och insatser som hela tiden verkar för kommunens framtid oavsett externa och interna utmaningar. (*ibid.*)

Katrineholms kommun är en medelstor kommun i västra delen av Södermanlands län och en av nio kommuner i länet (Katrineholms kommun, 2016). Utöver centralorten Katrineholm består kommunen av sju tätorter, vilka är Bie, Forssjö, Björkvik, Strångsjö, Sköldinge, Valla och Julita/Äsköping och har idag ca 33 000 invånare (*ibid.*). Vid valet till kommunfullmäktige 2014 fick Socialdemokraterna 24 av de totalt 51 platserna. I och med att detta ej utgör någon majoritet styrs kommunfullmäktige tillsammans av Socialdemokraterna och Moderaterna, 24 respektive 6 mandat var (Katrineholms kommun, 2016). Precis som flertalet andra mindre- och medelstora kommuner har Katrineholm drabbats av att stora arbetsgivare lagt ner sin produktion och verksamhet i kommunen. Som följd har även ett stort antal arbetstillfällen försvunnit. Ur ett utvecklingsperspektiv kan detta innebära en stor utmaning, inte minst socialt och ekonomiskt. Det geografiska läget för kommunen anses fördelaktigt ur ett utvecklingsperspektiv då det ligger nära flertalet större städer och det finns goda förutsättningar för infrastruktur, samtidigt som närheten till andra kommuner innebär en konkurrensfaktor som bör beaktas. Närheten till Stockholm och ett antal andra större städer gör att arbetsmarknaden vidgas och företagen har möjlighet att nå fler människor. Katrineholm är en landsbygdsrik kommun med sina kringliggande landsbygdsorter med tillhörande landsbygd där det både finns goda förutsättningar för turism och företagande (*ibid.*). Eftersom en mindre kommun inte är lika överbelastad i form av pressad byggnation och stor trafikpåverkan kan det även finnas miljömässiga fördelar för en mindre kommun.

Enligt statistiken, som presenteras i tabellen nedan (Tabell1), har Katrineholm en lägre andel företagare i förhållande till antalet förvärvsarbetande, och även lägre andel nyföretagande än medelvärdet av landets kommuner (Arena för tillväxt, 2016). Kommunen brottas med en arbetslöshet som är högre än generell i landet och antalet högutbildade är också förhållandevis lågt. Dock har kommunen haft en positiv befolkningsutveckling under tio-årsperioden 2005-2015 i förhållande till andra mindre kommuner i landet och andelen yngre av befolkningen är densamma som medelvärdet för landets kommuner (*ibid.*).

Variabel	Riket	Katrineholm	Differans
Andel företag	14	9,5	4,5
Nyföretagande	8,8	7,4	1,4
Högutbildade	18,3	15,6	2,7
Arbetslösa	6,2	8,3	-2,1
Befolkningsutveckling 2005-2015	3	4	-1
Befolkningsmängd andel yngre 0-19år	22,3	22,3	0
Befolkningsmängd andel äldre 65<år	23,2	26,6	-3,4

Alla värden visas i %

Tabell 1: Statistik - Arena för tillväxt, 2016. Egen bearbetning

Kommunen deltar sedan 2010 i SKL:s, Sveriges kommuner och landstings, undersökning om kommuners kvalitet. Undersökningen heter Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK). Resultaten ger en överskådlig bild över kommunens verksamhet och ger även en möjlighet att jämföra resultatet med andra kommuner, totalt deltar 240 kommuner i undersökningen. Undersökningen bygger på analys av kommunernas verksamhetsområden och resultatet delas upp i följande kategorier, delaktighet, effektivitet, samhällsutveckling, trygghet och tillgänglighet. Genom undersökningen ges en överskådlig bild av kommunen i dagsläget, med möjlighet att identifiera vilka områden som går bra och vilka som inte gör det i dagsläget. Citatet nedan presenterar kommunens egen kommentar angående resultatet i samhällsutveckling.

”När det gäller kommunen som samhällsbyggare har Katrineholm tuffare förutsättningar än många andra kommuner. Dels för att vi har en lägre andel invånare med jobb än genomsnittet i landet, dels för att vi har en hög andel invånare med försörjningsstöd.” (Katrineholm, 2016).

2.2 Näringsliv och företagande

Under 2001 varslades 1600 anställda i Katrineholm när Scania och FCI lade ner sin produktion i kommunen (Katrineholms Kuriren, 2016). Detta var ett hårt slag mot kommunens näringsliv och tillväxt i stort. Som kommun har Katrineholm varit präglad av industrier då många större företag haft industriproduktion i kommunen, men industrinedläggningar hör inte bara till historien. Under 2015 varslade Eriksson 2200 anställda i landet och lade samtidigt ner sin produktion och fabrik i Katrineholm. Katrineholm drabbades hårt av detta då nedläggningen berörde 400 anställda och ett 60-

tal konsulter (*ibid.*). Några månader senare kom nyheten om att ytterligare en stor arbetsgivare; Sörmlands Grafiska med 200 anställda, försatts i konkurs (SVT, 2016).

På förhållandevis kort tid har flera viktiga arbetsgivare skurit ned eller avslutat och flyttat sin produktion från kommunen. Detta har lett till en tid av stora arbetsmarknadsförändringar. Enligt näringslivsregistret (2016) finns det totalt 1392 företag i Katrineholms kommun. I näringslivsregistret presenteras företagen i intervall utifrån hur många anställda företagen har. Totalt finns 10 intervallgrupper där lägsta grupp är 1-4 anställda och högsta är 501< anställda och uppåt. Antalet företag och i sin tur antalet arbetstillfällen är dock ingen permanent siffra eftersom uppstart, avveckling, nyrekrytering och uppsägning kan ske varje dag. Av det totala antalet företag utgörs den största andelen av det minsta företagsintervallet (1-4 anställda) då det står för närmare 75 procent. Enligt registret går det att utläsa att de små företagen är viktiga. De står för en stor del av bredden i det kommunala näringslivet och är en viktig del i utvecklingspotentialen för näringslivet totalt. Det skapar arbetstillfällen, men inte så att det ger något betydande inflytande i sin lilla form. Om företagen får utrymme och resurser att växa kan det perspektivet förstås ändras. Idag är de två största arbetsgivarna utöver kommunen, SKF Mekan och Scandi Standard AB (Näringslivsregistret, 2016).

Nedan kan vi läsa ett citat från Katrineholms kommuns hemsida. Citatet presenterar mål om kommunens försörjningsgrad bland invånarna. Mål:

”Målet är att alla vuxna innevånare ska kunna försörja sig själva. Aktivitet i stället för passivitet. Det ska leda till att antalet medborgare med arbete ökar och att färre hushåll blir beroende av försörjningsstöd och a-kassa” (www, Katrineholm, 2016).

Andel företagare i procent av totalt antal förvärvsarbetare i Katrineholm är 9,5 procent. Rikets medeltal är 14 procent varav Borgholm mäter högsta andel på 27,1 procent och Malå i Västerbotten mäter lägst med 4,3 procent (Figur 1, Företagare 2015, Arena för tillväxt). I förhållande till riket ligger Katrineholm därför jämförelsevis lågt i andel företagare. Detta kan kopplas till hur den historiska arbetsmarknaden har sett ut då flertalet stora industrier tidigare har funnits i kommunen. Industrierna försörjde kommunen med ett stort antal arbetstillfällen och på så vis skapades inte heller något behov av nya företagsetableringar ur arbetsplatssynpunkt. Med nedläggningarna har ett stort antal arbetstillfällen försvunnit och Katrineholm har sedan dess haft en förhållandevis hög arbetslöshet i kommunen.

Andelen nyföretagande mäts i antal nya företag per 1000 invånare i kommunen. Katrineholms kommuns andel är 7,4 procent, vilket är under rikets medeltal på 8,8 procent (Arena för tillväxt, 2015). Statistiken visar att andelen nyföretagande är lägst i kommuner med hög varuproduktion och på landsbygden (Omvärldsfakta 2015/2). Flertalet av de kommuner som mäter lägst andel är benägna i Bergslagen som historiskt har haft mycket industrier med varuproduktion. Katrineholm har och är

delvis fortfarande en varuproducerande ort. Kommuner med hög turist- och besöksnäring har generellt en högre andel nyföretagare. Exempel på detta är Åre som har landets näst högsta andel på 19,5 procent (*ibid.*)

Arbetslöshet är en kostsam företeelse. Dels i form av förlorade skatteintäkter samtidigt som kostnaderna ökar, bl.a. genom ökat ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Minskad intäkt och ökad kostnad innebär att andra besparingar inom kommunen kan behöva göras. Följdefekten kan bli nedskärning av äldreomsorg, vård och/eller skola. Detta är viktiga faktorer som kan ha avgörande påverkan på var människor vill leva. Det ligger av den anledningen i kommunernas intresse att arbeta för en låg arbetslöshet både idag och ur ett framtidsperspektiv (SKL, 2011). Katrineholm mäter en förhållandevis hög arbetslöshet på 8,3 procent i förhållande till rikets medeltal vilket är 6,2 procent (Arena för tillväxt, 2016).

2.3 Utbildningsnivå och kompetensförsörjning

Katrineholm är en stad med låg utbildningsnivå (Arena för tillväxt, 2016). Andelen högutbildade (minst treårig eftergymnasial utbildning) i procent av befolkning var år 2014 15,6% (*ibid.*). Rikets medeltal är 18,3%, vilket talar om att Katrineholm ligger under medel. Landets högst utbildade kommun är Danderyd med ett nyckeltal på 56,1% och motsvarande med lägst nyckeltal är Munkfors med 8,8% (*ibid.*). Den låga utbildningsnivån beror främst på att de allra flesta fått arbete inom industri direkt efter gymnasiet. När allt fler industrier lägger ner försvinner denna typ av arbete och människor måste söka sig till ”nya” arbetsmarknader för arbetstillfällen. Den efterfrågade kompetensen ändras och det ställer nya krav på arbetskraften.

3. Teoretisk utgångspunkt

Hållbar utveckling är den huvudsakliga teoretiska utgångspunkten i arbetet och kommer bland annat diskuteras utifrån de tre perspektiven av hållbarhet, ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Genom det sociala hållbarhetsperspektivet har fokus valts att lägga på perspektivet av identitetsskapande och lokal identitet i en kommun.

3.1 Hållbar utveckling

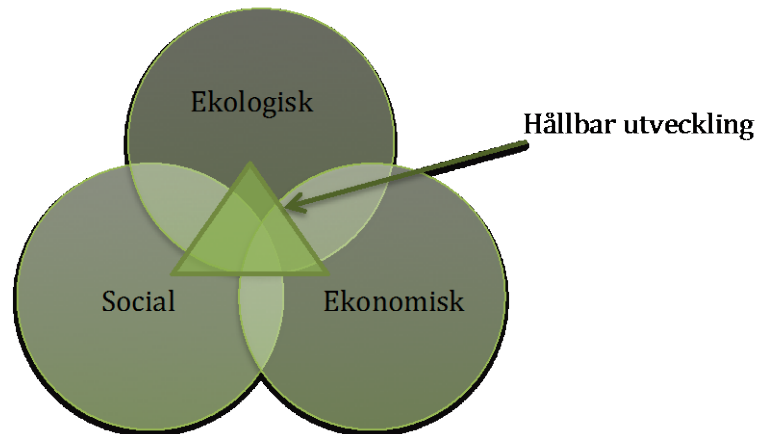
Hållbar utveckling är ett brett och välanvänt begrepp som används i många olika sammanhang (Hopwood *et al.*, 2005). Begreppet återkommer ofta i politiska styrdokument och används både på global och lokal nivå. Inte minst nämns det ofta i sammanhang där miljö och natur står i fokus, ett ekologiskt perspektiv. Begreppet hållbar utveckling har funnits länge, men det var först 1987 då FN-rapporten ”*Our common future*” (”*Vår gemensamma framtid*”), även kallat Brundtlandrapporten efter namnet på bakomliggande kommission – Brundtlandkommissionen, Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future (WCED, 1988), kom som begreppet blev allmänt vedertaget. Kommissionen bildades 1983 av FN (Förenade Nationerna) för att arbeta med miljö och utveckling. Detta kom som en följd av oljekrisen på 1970-talet då det blev ett ökat fokus och intresse för miljö- och klimatfrågor. Begreppet *sustainability* började växa fram och man talade allt mer om vilka miljöproblem som finns och hur vi gemensamt ska kunna lösa dessa. I rapporten diskuteras hur man ska få människor att bli mer medvetna om att det handlar om ett gemensamt intresse, då det är vår gemensamma framtid. De lösningsförslag som diskuteras för att nå hållbar utveckling är utbildning, lagstiftning, institutionell utveckling samt att skapa en gemensam ”strävan” eller anda för att nå dit (WCED, 1988). I rapporten lades det även fram en definition av vad hållbar utveckling är:

”Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”,
Brundtlandrapporten. (NE, 2016)

I Brundtlandrapporten ”*Our common future*” erkänns och definieras de idéer som visar beroendet mellan människor och miljö. Detta för att möta behov och välbefinnande i en mycket bredare bemärkelse än miljön som resursutnyttjande: ”ekologi och ekonomi blir allt mer sammanflätade - lokalt, regionalt, nationellt och globalt ” (WCED, 1987, s.5). I rapporten betonas även att mänskligheten, vare sig i ett industrialiserat eller en landsbygdsbetonat samhälle, beror säkerhet och grundläggande existens på miljön. Ekonomin och vårt välbefinnande nu och i framtiden behöver miljön (Hopwood *et al.*, 2005, s 14).

3.1.1 Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet

Definitionen av hållbar utveckling kompletterades senare i FN:s rapport Agenda 21 då hållbarhet delades upp i tre aspekter, vilka är social, ekonomisk och ekologisk (UN, 1993). Det är dessa tre dimensioner som gemensamt skapar definitionen av en hållbar utveckling, se även illustration nedan.

Figur 1: Hållbar utveckling. (Lindén, 2001). Egen bearbetning

Sammanfattat står de tre dimensionerna för följande (*ibid.*):

Ekologisk hållbarhet berör, som namnet avslöjar, miljöperspektivet, och innefattar allt som har med jordens ekosystem att göra.

I perspektiv av *social hållbarhet* är det de mänskliga och socioekonomiska villkoren som är utgångspunkten. Ett rättvist och demokratiskt samhälle står i fokus.

Ekonomisk hållbarhet handlar om att det ska finnas en ekonomisk utveckling, men denna ska inte ha negativa effekter på vare sig ekologisk eller social hållbarhet.

I september 2015 antogs en ny utvecklingsagenda vid namn Agenda 2030 efter ett FN möte i New York för att nå de globala målen för hållbar utveckling. Agendan ersätter de tidigare millenniemålen från 2000 och består av 17 globala mål med 169 delmål. Mötet var historiskt och den antagna agendan

berör allas framtid eftersom målen är universella. (FN, 2016)

Så här skriver Regeringen på sin hemsida om Agenda 2030:

”Agenda 2030 för hållbar utveckling är vår gemensamma plan för världens befolkning, planetens och välståndets framtid. Agendan är resultatet av internationella överläggningar och dess målsättningar ger uttryck för världsbefolkningens önskemål. Agendan kommer att ha en omvälvande inverkan på vår värld förutsatt att den genomförs effektivt av alla.” (Regeringen, 2016)

2016 presenterades ett nytt regeringsdirektiv för genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling i Sverige (Dir 2016:8). Direktivet inleds med följande rader: *”Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande i genomförandet av FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling”*. En nationell delegation har tillsatts för att stödja arbetet i genomförandet av agenda 2030, med dess 17 mål och 169 delmål. Direktivet omfattar de tre perspektiven av hållbar utveckling, social, ekonomisk och miljömässig och tar ställning för framtida generationers möjlighet till en god livsmiljö och välfärd. Av direktivet framgår att Agenda 2030 mål och delmål syftar till att

”gagna alla människor i samhällets ekonomiska och sociala grupper samt att förverkliga mänskliga rättigheter och att uppnå jämställdhet. Hållbar utveckling ska uppnås genom att balansera och förena ekonomisk, social och miljömässig utveckling.” (Dir 2016:8, s. 3).

Enligt Hopwood *et al.* (2005) har hållbar utveckling potential att ta itu med de grundläggande utmaningarna för mänskligheten nu och in i framtiden. Men för att göra detta behövs mer tydlighet av mening, koncentrerad på hållbar försörjning och välbefinnande snarare än långsiktig miljömässig hållbarhet, vilket kräver en stark grund i principer som länkar samman de sociala och miljömässiga för människors eget kapital (*ibid.*). Historiskt har miljön till stor del setts som externt för mänskligheten och det dominerande synsättet har baserats på uppfattningen om åtskillnad mellan miljö och socioekonomiska frågor. De ekologiska resurserna har främst varit för användning och utnyttjande. Miljömässiga problem sågs främst som lokala och på det hela taget var förhållandet mellan människor och miljö tänkt som mänsklighetens triumf över naturen. Det har även funnits en bild av att med mänsklig kunskap och teknik finns förmåga att övervinna alla hinder, inklusive naturliga och miljömässiga. Denna uppfattning har senare länkats samman med kapitalismens utveckling, den industriella revolutionen och den moderna vetenskapen enligt Hopwood *et al.* (2005).

Det utbredda och ökade intresset och stödet för begreppet hållbar utveckling är potentiellt en viktig förändring för att förstå relationer mellan mänskligheten och naturen, samt människor emellan

(Hopwood, et al., 2005). Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet skapar tillsammans ett omfattande perspektiv av hållbar utveckling, men det är inte alltid som perspektiven går ihop. Exempelvis är ett miljömässigt perspektiv inte alltid överensstämmande med ett socialt och ekonomiskt perspektiv (Jørgensen, 2004). Ett exempel på en sådan problematik är om en ökad ekonomisk handel och regionförstoring som är i linje med ekonomisk- och socialt hållbar utveckling, men inte alltid är i linje med en miljömässigt hållbar utveckling. Ett fenomen som inte minst är aktuellt i dagens samhälle. Enligt Hopwood et al. (2005) innebär hållbar utveckling ett ifrågasättande av det tidigare traditionella ”efter krigstidsperspektivet” att internationellt välstånd och människors välbefinnande endast kan uppnås genom ökad global handel och industri. Detta perspektiv är fortfarande dominerande i många sammanhang, men är inte längre i kongruens med de nationella och lokala mål som ställs i dagens samhälle. Perspektiv av tillväxt respektive hållbar utveckling kan på så sätt hamna i intressekrock. (*ibid.*)

Idag visar trender och forskning på ett helt annat fokus för miljö och hållbarhet (Hopwood B, *et al.* 2005). Miljö och miljöproblem tar större plats i fler forum och såväl nationella som lokala insatser sätter miljörelaterade frågor i allt större fokus. Begreppet hållbar utveckling är ett resultat av den ökande medvetenheten om de globala kopplingarna mellan miljöproblem och socioekonomiska frågor (*ibid.*). Det tidigare perspektivet där människa och miljö nästintill ställdes som oberoende av varandra har förändrats och det ställs idag större krav på fler typer av samhällsaktörer att ta ansvar för sin egen miljöpåverkan och främja alternativ som är positiva effekter för miljön. Exempel på det är ett ökat fokus på hållbarhetsredovisning för företag (Global Reporting, 2016). Förutom ett lagstadgat krav hos större företag finns det även ett ökat samhällsintresse om att företag ska driva sin verksamhet på ett sätt som är i linje med en långsiktigt hållbar utveckling (Riksdagen, 2014:45, s.33).

3.1.2 Kommunal hållbar utveckling

Kommunalförvaltningen har en central roll i den kommunalt hållbara utvecklingen (Regeringen, 2003). Det är genom kommunens mål, strategi och planering för utveckling som det är möjligt att lägga in ett överskådligt helhetsperspektiv för vart kommunen i stort vill och hur den ska nå dit (*ibid.*). Inte minst kan kommunen även främja samverkan mellan olika berörda parter för att finna praktiskt fungerande och effektiva lösningar för hållbar utveckling. Som det en gång myntades i Brundtlandrapporten ”Our common future” (WCED, 1987) handlar hållbar utveckling till stor del om ett framtidsperspektiv samt att lägga grunden för vår gemensamma framtid (Lindén et al., 1998). Kommunförvaltningen behöver därför ställa sig frågan vart den vill med kommunen och hur den ska ta sig dit för att se en gemensam framtid där för kommunens invånare. För att kunna uppnå en hållbar utveckling är det enligt Jørgensen (2004, s.205) viktigt att man definierar begreppet utifrån vilket problemområde det ska implementeras samt identifiera eventuella bakomliggande faktorer till problemområdet, något som delvis kan identifieras genom en historisk överblick. Begreppet kan dessutom användas i många olika sammanhang. Att definiera begreppet är därför viktigt då det annars kan upplevas stort och abstrakt och i vissa fall ouppnåeligt (*ibid.*). När vi vill analysera hållbarhet är även tidsperspektivet av central betydelse (Lindén *et al.*, 1998). Hållbarhetsbegreppet innebär att vi ser hur bakomliggande processer och faktorer utvecklas samtidigt som själva definitionen av begreppet

förändras och anpassas. Det är med andra ord viktigt att vi kan göra jämförelser över tiden, dåtid, nutid och framtid, när vi studerar hållbar utveckling. (*ibid.*)

Som nämnts tidigare har de flesta mindre kommuner stött på utmaningar, i befolkningstillväxt och utveckling, historiskt. Många kommuner kämpar för att ändra den historiska trenden för att på sikt nå en utveckling som är hållbar såväl ekonomiskt, som socialt och ekologiskt. Skeva befolkningsstrukturer och minskad befolkningsutveckling kan ge negativa konsekvenser för kommunen. Det blir svårare att attrahera människor att bosätta sig i kommunen och det i sin tur förvärrar möjligheten att upprätthålla en god kommunal service. Detta bromsar inte bara befolkningsutvecklingen utan leder även till ett utvecklingsmönster som inte är socialt hållbart på sikt (Jørgensen, 2004). När man vill vända ett oönskat utvecklingsmönster eller i andra fall främja ett gott utvecklingsmönster är det viktigt att identifiera inom vilka områden som kommunen har utvecklingspotential. Exempel på sådana områden kan vara mer attraktiva boendemiljöer eller bättre kommunikationsmöjligheter. (*ibid.*) Enligt Perry & Watkins (1977) är det även viktigt att kommunen arbetar för en positiv näringslivsutveckling och för det krävs att det erbjuds goda förutsättningar, såsom en välanpassad struktur som främjar ekonomisk tillväxt. Att ha en varierande arbetsmarknad är viktigt för att människor med olika typer av bakgrund, erfarenhet och utbildning ska kunna söka sig till kommunen. Genom mångsidighet är det även lättare att uppnå en mer balanserad befolkningsstruktur (Lundmark & Malmberg, 1985). Befolkningsfrågan, invånarantalet, är även en central del i sammanhanget då befolkningsunderlaget har stor påverkan på kommunens förutsättningar. En krympande befolkningsmängd är inte bara synonymt med minskade skatteintäkter utan kan även ge effekter som förändrad offentlig service och en minskad attraktionskraft för kommunen (Jørgensen, 2004). En del faktorer för utvecklingspotential går att identifiera via exempelvis statistik och utvecklingsmönster över tid, men det kan i dessa fall även anses viktigt att ta hänsyn till invånarens perspektiv. Vilka faktorer ser invånaren som attraherande hos kommunen och vad önskar de som bor där idag mer av (*ibid.*). Inte minst är invånarens perspektiv viktigt när det är en utveckling av befolkningsökning som eftersträvas. Mycket handlar om att kommunen behöver identifiera "vilka" de vill attrahera hos kommunen, men det kan vara minst lika viktigt att undersöka varför de som väljer att flytta gör det. (Nyström, 1997)

Att kommunen skapar goda förutsättningar samt tillhandahåller en struktur för att främja tillväxt är viktigt då det till stor del är det som skapar förutsättning för utveckling i kommunen (Jørgensen, 2004). Att skapa goda förutsättningar och tillhandahålla en god struktur handlar även om att ta hänsyn till flera utfall som en åtgärd kan innebära. Åtgärder kan sättas in för att främja ett visst utvecklingsmönster, men det är viktigt att då beakta att utfallet inte kan förutsättas och resulterar inte alltid med den genomslagskraft som kan varit förutsatt. Exempel på detta kan vara en kommuns arbetsmarknadssatsningar. Kommunen lägger in resurser och satsar på en arbetsplats för att det i sin tur ska skapa fler arbeten inom kommunen. Trots de kommunala insatserna kan dock inga arbetstillfällen långsiktigt säkerställas på det här sättet. Arbetsmarknaden styrs av fler faktorer än kommunala satsningar och därför kan inte utfallet i förhand avgöras. (*ibid.*)

Ur ett kommunalt perspektiv av socialt hållbar utveckling ämnar man att belysa kommunens förmåga att uppnå och upprätthålla ett utvecklingsmönster som anses som positivt, samt behålla och upprätthålla en befolkningensmängd och befolkningssammansättning. Detta för att kunna klara sig igenom kriser och skaffa sig beredskap att hantera konjunktursvängningar och större strukturförändringar. (Jørgensen, 2004)

3.2 Socialt hållbar utveckling och lokal identitet

Social hållbarhet är ett begrepp som berör de sociala målen av hållbar utveckling (Hoopwood *et al.* 2005). För att ett samhälle ska anses socialt hållbart krävs det att det finns en social jämställdhet (Bramley *et al.*, 2009) samt att det uppfyller människors grundläggande behov som mat, bostad, utbildning och arbete (Neamtu, 2012). På senare tid har även fler värden tillskrivits för att ett samhälle ska anses socialt hållbart, vilka är social mångfald, identitet, välmående och lycka (*ibid.*). Ur ett perspektiv av politiskt arbete komplicerar de senare värdena då de både är svårare att mäta och att uppnå. Social jämlikhet definieras i det här fallet som en närhet till serviceinrättningar, skola, vård och omsorg, men också till rekreationsområden, kollektivtrafik och goda möjligheter för arbete och ett boende som anses bra och har ett pris som är i relation till inkomstnivå etc. Utöver detta anser Bramley *et al.* (2009) att social hållbarhet har att göra med människors känsla av platsidentitet och samhörighet till ett område. Denna platsidentitet och samhörighet kan påverka människors inställning och känsla för ett område. Om känslan är/eller utvecklas till att bli positiv är chansen större att invånarna vill bo kvar och har i och med det en positiv påverkan på den sociala hållbarheten. (Bramley & Power, 2009) För att uppnå de positiva effekterna av social hållbarhet beskriver Bramley *et al.* (2009) att det är viktigt att upprätthålla och främja olika stadsmiljöer för att täcka människors behov. Gunnemark (1998) menar att hur invånare uppfattar och upplever sin hemkommun påverkar i sin tur utvecklingen i kommunen. Den lokala identiteten är därför central för bilden av kommunen och förutsättningarna för en social hållbarhet i sig och hållbar utveckling i stort. Lokal identitet kan enligt Gunnemark (1998) liknas vid en typ av ”hembygds-känsla” och den byggs upp av aktivitetsfält, social integrering, symbolvärden och lokalhistorisk kunskap. Platsen vi knyter an till och har en platsanknuten identitet till kan vara en ort vi bott eller bor på, platsen vi arbetat eller studerat på eller kanske det gamla sommarstället. Enligt Lindén *et al.*, (1998) har kultur och tradition ofta en stor påverkan på den lokal identitet. Lokal identitet står alltså för vår anknytning till en plats, där känslan av gemenskap och tillhörighet är två viktiga faktorer för anknytningen (Gunnemark, 1998). Hur stark respektive svag den lokala identiteten är avgör till stor del förutsättningarna för platsens möjlighet för utveckling. Ju starkare lokal identitet det finns bland invånarna, desto bättre är förutsättningarna för hållbar utveckling (Jørgensen, 2004).

4. Metod

I detta kapitel beskrivs de metoder som använts för att besvara de frågeställningar som ligger till grund för studiens resultat, diskussion och slutsats. Kapitlet inleds med en beskrivning av förförståelse och efterföljs sedan med en presentation av tillvägagångssätt. Kapitlet avslutas med en redogörelse för studiens validitet och reliabilitet samt avgränsningar.

4.1 Förförståelse

Alla människor har sin egen världsbild och den är subjektiv (Borglind, 2007). Av olika anledningar uppfattar vi världen på olika vis och förhåller oss sedan till den efter våra skiftande uppfattningar. Den första uppfattningen av en person eller plats stämmer inte alltid överens med den som vi får efter en närmare kännedom. På samma sätt som vi kan ha en förförståelse om en person kan vi ha det av en situation. Att ha förförståelse kan vara ett värdefullt verktyg för forskaren som då redan har inblick i området och ger därför förspång i studien. Det är dock viktigt att ha insikt om sin förförståelse så den inte påverkar arbetet på ett negativt sätt.

I det här arbetet väljer jag att presentera min egen förförståelse då jag är uppväxt i Katrineholm. Min egen förförståelse av Katrineholm har av den anledningen till stor del formats av min uppväxt i kommunen. Jag har en personlig relation till kommunen i stort, men även till flertalet av de platser som beskrivs och planeras för i styr/policydokumenten. Som en naturlig följd av att jag varit bosatt i kommunen själv har jag egna erfarenheter och perspektiv som präglat min subjektiva bild av kommunen. Jag minns fortfarande tydligt hur det var att komma hem från skolan och vänta in fotbollsträningen, första gången jag körde moped till skolan eller när jag var först i klassen med att få ett riktigt sommarjobb. Efter studenten 2010 flyttade jag från Katrineholm och har inte bott där mer än tillfälligt sedan dess. Då jag fortfarande har familj och vänner kvar i Katrineholm besöker jag staden ofta och har på så sätt fått en ny relation till kommunen idag.

4.2 Tillvägagångssätt

För studien har två olika kvalitativa metoder legat till grund för arbetet; textanalys och intervjuer. Den största delen av arbetet omfattas av en kvalitativ textanalys av Katrineholms kommuns styrdokument. Den andra delstudien bygger på tre semistrukturerade intervjuer. Utöver textanalys och intervjuer har även samtal med tjänstemän på kommunen och andra kommuninvånare gjorts. Dessa är inte presenterade var för sig, men jag väljer ändå att nämna dem då det varit en viktig del i mognadsprocessen av detta arbete.

De kommunala styrdokumenterna varit en viktig del i arbetet. Där presenteras inte bara kommunförvaltningens mål och strategier utan även den egna bilden av kommunens förutsättningar. Genom intervjuer undersöker jag även tre informanternas bild av kommunen. I intervjuerna är det informanternas egna upplevelser av att bo och verka i kommunen som står i fokus. Intervjuerna ger perspektiv på kommunal identitet i en kommun som har en stark historia som industristad samt på hur kommunens utvecklingsmöjligheter kan upplevas från en kommuninvånarens perspektiv.

4.2.1 Textanalys

Textanalysen bygger på en kvalitativ innehållsanalys av offentliga dokument och tillväxtstrategier från Katrineholms kommun. Dessa dokument har utgjorts av kommunplan, översiktsplan, och kommunens *Vision 2025* som tillsammans anger kommunens egen syn på framtidens förutsättningar och mål för utveckling.

Kommunplanen har valts till analysen då det är det dokument som sammanställer vad politikerna har för långsiktig planering, prioritering och målsättning för kommunen inför för varje mandatperiod (Kommunplan, 2015-2018). Översiktsplanen är ett strategiskt planeringsdokument som kommunen är ålagda att utföra enligt Plan- och bygglagen (Katrineholm - Översiktsplan, 2016). Dokumentet valdes till analysen då det presenterar kommunens långsiktiga utveckling, plan och målbild. *Vision 2025* har valts till analysen då den presenterar hur kommunen vill framställa sig för- och tillsammans med sina invånare, samt att den till stor del ska präglade den långsiktiga målbilden för Katrineholms utveckling.

Med textanalysen som metod skapas en möjlighet att läsa, tolka och granska innehållet i en text. En kvalitativ textanalys som metod innebär att man läser aktivt samtidigt som man ställer frågor till texten (Esaiasson *et al.* 2012). I den kvalitativa analysen tittar forskaren på helheten samtidigt som han eller hon plockar fram de centrala delarna i texten för att kunna lägga fokus på det som är av essens i budskapet (*ibid.*). I det här arbetet har de kommunala styrdokumenterna varit utgångspunkt för analysen och de centrala delar som analyserats har varit hur den egna kommunen framställer sina utvecklingsmöjligheter i stort, samt hur begreppet hållbar utveckling presenteras i dessa dokument. Den kvalitativa innehållsanalysen är utförd med målet att studera hur Katrineholms kommun framställer sina egna utvecklingsmöjligheter, samt att se hur hållbar utveckling presenteras i valda styrdokument. I analysen har detta även varit en viktig del av underlaget för jämförelse och diskussion huruvida mål och strategi är framställt utifrån perspektiv av hållbar utveckling. Inför textanalysen utfördes möte och samtal med tjänstemän på Samhällsbyggnadsförvaltningen i Katrineholms kommun. Detta var i ett inledande stadium av arbetet och gav en ökad bredd och förståelse för styrdokumenterna. Översiktsplan, kommunplan och *Vision 2025* valdes ut då de tillsammans presenterar den långsiktiga inriktningen för Katrineholms kommuns övergripande planering (Kommunplan 2015-2018).

4.2.2 Semi-strukturerad intervju

I delstudie två har tre intervjuer genomförts. Intervjuerna har utförts i semi-strukturerad form. En semi-strukturerad intervju karakteriseras av att intervjuaren utgår från en mall där specificerade frågor finns, men där intervjumetoden ger möjlighet att anpassa frågorna efter användare, miljö, situation etc. under intervjuens gång. Metoden innebär att intervjuaren ofta inleder med mer öppna frågor som succesivt blir mer detaljerande och avsmalnande. Att använda sig av metodens öppna och flexibla egenskaper kan ge positiva effekter då det ofta bidrar till att intervjupersonen känner sig bekväm och leder till upplevelsen av en naturlig dialog (Kylén, 1994). Valet av semistrukturerad intervju gjordes för att jag delvis hade specifika frågor kring arbetet samtidigt som jag sökte intervjupersonens spontana svar och perspektiv av kommunen (Kvale & Brinkman, 2009). Intervjun inleddes med en kortare introduktion till ämnet av examensarbetet för att sätta intervjusammanhanget i ett perspektiv. Frågorna som sedan ställdes var både av allmän karaktär samt anpassade efter informantens individuella bakgrund och erfarenhet. Inför intervjuerna skrevs ett intervjumanus (*ibid.*), respondenterna fick även en redogörelse för vad frågorna skulle handla om innan intervjun genomfördes. Då studien startades med webbundersökning och en mindre textanalys av de styrdokument kommunen utvecklat för området var det av betydelse att få ta del av respondenternas bild och uppfattning av kommunen.

För intervjuerna har tre semistrukturerade intervjuerna genomförts. Fler samtal och möten har ägt rum, med bland annat näringslivschefen i kommunen samt andra anställda, men dessa har endast gjorts för att få en djupare förståelse för kommunens dagsläge, samt ett till perspektiv på det kommunalförvaltningens arbete utöver de kommunala styrdokument. Semistrukturerade intervjuer har utförts med tre informanter, vilka är en kvinna som flyttat till Katrineholm, men valt att fortsätta arbeta i sin tidigare hemort Stockholm. Informanten benämns i arbetet som *pendlaren*. Informant nummer två är en man i fyrtio-års ålder som både drivit och driver företag i kommunen. Informanten benämns i texten som *företagaren* och bidrar till ett perspektiv av att vara företagare, småbarnsförälder och återvändare i kommunen. Informant nummer tre är en kvinna vid namn Louise Magnusson som arbetar som VD på KFV Marknadsföring i kommunen. Förutom perspektiv från nämnda yrkesval bidrar samtliga informanter till en bild av invånarens perspektiv i Katrineholm. Genom intervjuerna får tre Katrineholmsbor delge sitt perspektiv av kommunen. Hur de upplever kommunen utifrån sitt yrkesval, vilka utvecklingsmöjligheter de anser att kommunen har och hur det är att ha Katrineholm som boendekommun. De tre respondenterna är utvalda att ge tre olika perspektiv på kommunen utifrån bakgrund och arbete. Innan intervjuerna ägde rum fick samtliga informanter en introduktion till ämnet för arbetet samt en presentation till vad frågorna för intervjun kommer beröra. Inget specifikt intervjumanus gjordes eller skickades ut eftersom intervjuerna utfördes i semistrukturerad form.

4.3 Validitet och reliabilitet

Begreppen validitet och reliabilitet används inom forskningen för att säkerställa att ett resultat håller hög kvalitet och om informationen är tillförlitlig (Kvale & Brinkman, 2014). Inom den kvalitativa forskningen är begreppen dessutom starkt sammankopplade. Ett forskningsresultat reliabilitet hänför sig till om det kan anses tillförlitligt eller inte och behandlas ofta i relation till om resultatet kan reproduceras. Validitet talar om huruvida resultatet stämmer överens med verkligheten och står därmed för forskningsresultatets giltighet. (*ibid.*)

För att säkerställa studiens validitet har framförallt genomförandet- samt valet av styr/policydokument varit en avgörande del. Textanalysen är baserad på tre styr/policydokument som är publicerade för- och av Katrineholms kommunförvaltning. Dokumenten utgör tillsammans grunden för kommunförvaltningens långsiktiga planering och är framtagen av kommunen själv som verktyg för kommunens utvecklingsarbete. Textanalysen av dokumenten har gjorts med noggrannhet, och eftersträvar att ge en representativ bild av de perspektiv på hållbarhet som tas upp. Resultatet är dock baserat på information som är unik och specifik för Katrineholms kommun och bör därför inte generaliseras.

För att säkerställa studiens reliabilitet har jag bearbetat informationen så snart som möjligt efter varje delmoment. Detta var framförallt viktigt efter intervjuernas genomförande. Innan intervjuerna genomfördes fick informanterna information om vad intervjun skulle beröra för frågor samt hur materialet sedan skulle användas. På så vis kunde informanterna få en inblick i ämnet och kunde själva aktivt ta ställning i valet att delta. Då studien endast baseras på intervjuer med tre informanter kan inga generaliseringar av resultatet från dessa göras. Intervjuerna är därför inte genomförda med målet att representera någon allmän bild av Katrineholms invånares syn på kommunen.

4.4 Avgränsningar

Studien avgränsades geografiskt till en medelstor kommun i Sörmland. Avgränsningen baserades på ett antal specifika förutsättningar där geografi, demografi- och historia varit avgörande. Studiens teoretiska perspektiv avgränsades till två teoretiska begrepp, hållbar utveckling samt identitet. Ämnesmässigt berör studien komplexa begrepp som det inte bara finns en enkel definition av. Då förutsättningarna för hållbar utveckling och identitet till stor del beror på de lokala förutsättningar som finns har studiens teoretiskt ämnesmässiga avgränsning fokuserats på Katrineholms kommuns lokala kontext. Detta har skapat en nödvändig avgränsning för tillämpningen av begreppen i arbetet.

Tillvägagångssättet för arbetet avgränsades till två kvalitativa forskningsmetoder, textanalys och intervjuer. Textanalysen avgränsades till tre styrdokument som tillsammans presenterar kommunens långsiktiga målbild för kommunens utveckling. Studien avgränsades från andra dokument som detaljplaner och marknadsföringsdokument. Intervjuerna avgränsades till tre djupintervjuer då syftet

med dessa var att ge ett ytterligare perspektiv till textanalysen och inte för att representera kommuninvånarens bild i allmänhet.

5. Textanalys – styr/policydokument

I följande avsnitt presenteras en analys av Katrineholms kommuns styrdokument. Analysen bygger på den teoretiska bakgrund som presenterats i tidigare kapitel. Dokumenten som har studerats är Översiktsplan 2030 – del staden, Kommunplan 2015-2018 – tillväxt och välfärd samt Vision 2025. Kommunplan, Vision 2025 och Översiktsplan visar tillsammans den långsiktiga inriktningen för Katrineholms kommuns övergripande planering (Kommunplan 2015-2018).

Det mest omfattande dokumentet är Översiktsplanen och därefter följer Kommunplan och Vision 2025 i turordning. Vision 2025 är inte ett eget styr/policydokument utan en uttalad och rent skriftlig kort vision vilken ofta återkommer i flera styrdokument och ska fungera vägledande för kommunens framtid.

5.1 Hållbar utveckling i Katrineholms kommun

”Varje kommun har i uppdrag att främja en samhällsutveckling med goda levnadsförhållanden, en hälsosam och god miljö och en hållbar utveckling för människorna i såväl dagens samhälle som för kommande generationer.”
(Katrineholm, 2016)

Ovanstående rader är ett citat från Katrineholms kommuns hemsida och kan liknas vid en reflektion av vad kommunens egna uppdrag och roll i samhället innebär. Citatet finns i ett stycke om kommunens uppdrag att främja en samhällsutveckling som leder till positiva effekter för både människor och miljö. Några exakta begreppsdefinitioner görs aldrig om vad utveckling, samhällsutveckling eller hållbar utveckling innebär. Det ligger dock en värdeladdning i ordet utveckling och hållbar utveckling då det förknippas med något som tar oss framåt och leder till något bättre. Begrepp som tacksamt kan användas i politiska sammanhang. På kommunens hemsida står också att det är kommunstyrelsen som ansvarar för den övergripande planeringen och den långsiktigt hållbara utvecklingen i kommunen. (Katrineholm, 2016) Enligt Jörgensen (2004) handlar utveckling till stor del om planering. De kommunala styrdokumenterna har en nyckelroll i kommunens planering och sätter på det sättet även ramar för kommunens framtida utveckling. I följande kapitel görs analys av tre styr/policydokument där Katrineholm presenterar både sin kortsiktiga och långsiktiga plan och vision för utveckling. Hur utveckling, hållbarhet och hållbar utveckling nämns och framställs skiljer sig dock i samtliga dokument.

5.2 Översiktsplan 2030 – del staden

”Katrineholms kommuns långsiktiga utveckling, plan och målbild”

Översiktsplanen är ett strategiskt planeringsdokument som kommunen är ålagd att utföra enligt Plan- och bygglagen (Katrineholm - Översiktsplan, 2016). Med detta planeringsdokument tydliggör kommunen sin långsiktiga planering av mark, vatten och den bebyggda miljön. Med långsiktighet menas att dokumentet ska omfatta planering för flera decennier framåt och möta den förväntade utvecklingen under denna period. (*ibid.*) Ur ett perspektiv av hållbar utveckling är översiktsplanen en viktig handling då den påvisar vad kommunen vill och planerar långsiktigt med utveckling, planer och mål. I det här arbetet har översiktsplanen kommit att bli det viktigaste dokumentet för både resultat och analys. Då den presenterar den långsiktiga planeringen och är det mest omfattande av valda styrdokument. Bestämmelserna i översiktsplanen är inte bindande, men de fungerar vägledande för kommunens framtida planering och sätter på så vis ramarna för kommunens utveckling ur både ett brett- och ett mer avgränsat perspektiv. I steget efter översiktsplanen kommer något som kallas detaljplaner (Katrineholm – Detaljplan, 2016). I detaljplanerna blir saker juridiskt bindande (*ibid.*). I det här arbetet har detaljplanerna valts bort från analysen eftersom det främst är översiktsplanen som står för den långsiktiga planeringen för utveckling. Då detaljplanerna är många är även tidsbegränsningen en faktor som varit avgörande för bortvalet.

Översiktsplanen är framtagen av en projektorganisation som bildades 2012, projektet ägs av kommunstyrelsen. Planen är gällande i Katrineholms kommun till år 2030 och berör stadskärnan i kommunen (ÖP 2030). Översiktsplanen för landsbygden är fortfarande under konstruktion och är därför inte en del av underlaget i detta arbete. I översiktsplanen nämns ordet hållbar närmare 80 gånger och hållbarhet nämns 14 gånger. Hållbar och hållbarhet är definitivt begrepp som återkommer genom hela styrdokumentet. Begreppen nämns i de flesta sammanhang i kombination av hållbar utveckling, hållbar stadsutveckling, hållbar stad, hållbart samhälle, medan hållbarhet oftast nämns i sammanhang där man skiljer på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Hållbar utveckling nämns i tio olika sammanhang och har till och med en egen rubrik i kapitel om mål och utgångspunkter för Översiktsplanen (ÖP 2030, s.40). Att begreppen återkommer så frekvent skapar en känsla av att kommunen ser att den långsiktiga planeringen ska ske i linje med hållbarhet. Det saknas dock ofta klargöranden av vad denna ”hållbarhet” innebär och vad den ska leda till i sina olika sammanhang. Planen inleds med en delpresentation av utförande i form av medborgardialog, mål och utgångspunkter samt strategier för stadens utveckling. Efter detta presenteras planförslag för kommunen och planen avslutas med en sammanfattning av den miljökonsekvensbeskrivning som utförts.

I introduktionen av mål och utgångspunkter för översiktsplanen nämns följande:

”Översiktsplanen är ett verktyg för att skapa förutsättningar för ett hållbart, attraktivt och tryggt Katrineholm. Utifrån ett ekologiskt-, ekonomiskt-, socialt- och kulturellt perspektiv finns tvärsektoriella frågor som har betydelse för den fysiska planeringen. Dessa perspektiv vägs in i planeringen och avspeglas i planförslaget” (ÖP 2030, s.19).

Det här kan upplevas som en stor och målande inledning om Översiktsplanens innebörd vilken inte specificerar vad den kommer att resultera i för kommunen i sig. Vi får dock en inledning till kommunens bild av vad Översiktsplanen har för syfte, något som beskrivs som att skapa förutsättningar för ett *hållbart, attraktivt och tryggt Katrineholm*. De nämner även att de tre perspektiven av hållbar utveckling socialt, ekologiskt och ekonomiskt, samt ytterligare ett, kulturellt ska vägas in och avspeglas i planering och planförslag. Att de valt att lägga till kulturellt som ett eget perspektiv kan tolkas som att det är något kommunen vill lyfta fram särskilt i planen. Någon exakt definition för vad det kulturella perspektivet innefattar görs däremot inte, men utifrån planens presentation kan det kulturella perspektivet tolkas med flera innebörder såsom mångkultur i nationell bakgrund och religion, kulturutbud i form av teater, musik etc. samt den kulturella bakgrunden i kommunen i form av historia och tradition.

5.2.2 Medborgardialog

I arbetet med framtagandet av Översiktsplanen har medborgardialog utförts (ÖP 2030, s.13):

”Medborgardialog ska föras i alla planeringssammanhang för att säkra den demokratiska processen och skapa ett Katrineholm för alla” (ÖP 2030, s.71)

En medborgardialog är en dialog som kommunens medlemmar, invånare, bjuds in att delta i (*ibid.*). Syftet med dialogen är att medlemmarna ska integreras i planeringsprocessen (Boverket, 2016) och enligt SKL (2016) ska dialogens integrering i styrning och verksamhetsplanering bidra till skapandet av ett hållbart samhälle. Genom dialogerna har medborgarna fått möjlighet att delge sin bild av staden och enligt planen har det utvecklats en möjlighet att skapa engagemang och delaktighet från medborgarna i processen. Dialogerna har genomförts med både unga, barn och vuxna. Ur ett hållbarhetsperspektiv kan medborgardialogen anses ha positiv inverkan för planering i linje med hållbar utveckling då dialogerna har möjlighet att bidra med reflektion från "det verkliga livet" i kommunen. Detta är något som kan vara positivt ur ett hållbarhetsperspektiv, både socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Genom dialogen breddas grunden för beslutsunderlaget jämfört med om kommunen endast planerar utifrån ett "top-down" perspektiv. Det senare kan leda till beslut som saknar, eller brister i, verklighetsförankring och blir på så vis mindre hållbar.

Ett exempel som skulle kunna illustrera problemet vore om kommunen planerar och bygger en park för att man tycker att det behövs fler parker för barnen i kommunen. Parken planeras dock att byggas i ett område där barn aldrig vistas av olika skäl. Parken byggs och detta resulterar i en ekonomisk förlust för kommunen som finansierat byggnationen, en byggprocess som har påverkan på miljö, och en social förlust då barnen går miste om en lekpark i närheten av den plats de naturligt vistas. Förlusten skulle på så vis bli både ekonomisk, social och ekologisk.

Genom dialogerna får inte bara medborgarna delge sin bild av staden utan det skapar även ett underlag som bygger på berättelser från "verkligheten" i kommunen. Detta ställer dock krav på hur och med vem dialogerna utförs. För att dialogerna ska ge en representativ bild av verkligheten krävs eftertanke i både utformning och utförande. Dialogerna har utförts i två utvalda förskoleklasser samt två

gymnasieklasser i Katrineholm (ÖP 2030, s.13). De utfördes med målet att få en representation av barn och ungdomars perspektiv av staden (ibid.). Dialoger med vuxna utformades på fler sätt – via kommunens hemsida, dialoger på stadens torg och vid kommunens bibliotek (ÖP 2030, s. 14-17). Urvalet av vuxna medborgare blev på så vis slumpartad då dialogen fördes med de som befann sig på platsen och inte var kallade i syfte att representera olika åsikter och behov i samhället.

I planen presenteras att medborgarna enligt dialogerna upplever några specifika platser och offentlig konst i Katrineholm som karaktäriserande för staden. Detta blev framförallt tydligt i dialogen med barn där de upplevde det svårt att knyta an bara till platsens namn, men när de fick en specifik bild av platsen kunde de koppla lättare (ÖP 2030, s.83). Exempel på detta är stadsparken där en del av stadens offentliga konst, ett par ljus-skulpturer, visade sig vara ett viktigt kännetecken för platsen. Platser, byggnader eller konst som skapar en igenkänningsfaktor verkar vara en viktig del av identitetsskapandet och den socialt hållbara utvecklingen. Byggandet av identitet och platsidentitet återkommer senare i planen då kommunen skriver att *"Platsidentitet bör eftersträvas för en attraktiv stad"* (ÖP 2030, s.71).

5.2.3 Sju strategier för stadens utveckling

"I översiktsplanen talar kommunen om hur vi vill utveckla staden på lång sikt. Vi planerar för att Katrineholms kommun ska växa och att vi ska vara 40 000 invånare år 2030. I syfte att uppnå en hållbar stadsutveckling och en attraktiv stad har sju strategier formulerats för staden Katrineholm. Strategierna ligger till grund för framtidsbilden av staden som presenteras i planförslaget." (ÖP 2030, s.6)

I den långsiktiga planeringen för Katrineholm som en attraktiv stad och hållbara utveckling har sju strategier utformats. Dessa strategier nämns som:

Den nära staden – här presenteras målet om att täta staden och minskning av biltrafik i stadskärnan. Staden ska i huvudsak växa inom tre kilometers radie från stadskärnan och kollektivtrafik, gång- och cykelvägar ska prioriteras. Genom att minska biltrafikens utrymme ska en bättre ekologisk miljö uppnås och lämna plats för fler personer att bo och arbeta centralt.

Den täta stadskärnan – som nämnts tidigare är målet att staden främst ska växa inom tre kilometers radie. I denna strategi läggs även en förtätning kring resecentrum i Katrineholm till. Inom en kilometer från stadens resecentrum ska en förtätning ske genom bebyggelser i befintligt bebyggd miljö, som tar hänsyn till stadens historia. Vad det innebär nämns dock inte.

Staden för alla – i denna strategi presenteras hur planeringen av staden ska förankras. I utvecklandet av en hållbar stad framställs medborgarnas dialog och möjlighet till delaktighet som viktigt. All planering av staden ska därför ske tillsammans med medborgare i en dialog och stadens offentliga rum ska utvecklas så att alla medborgare kan känna sig välkomna att vistas där på lika villkor.

Den blandade staden – vid nybyggnationer ska variation alltid eftersträvas i staden. Detta gäller både bostadsbyggnader, upplåtelseformer samt höjd och form på byggnaderna. Detta anses viktigt då en

blandad stad ska bidra till en sammansatt befolkning och skapa förutsättningar för integration mellan olika socioekonomiska grupper i samhället.

Den mänskliga gatan – människor ska sättas i första rummet. Överdimensionerade gator och genomfartsleder i staden ska omvandlas till mindre gator.

Attraktiv stadsmiljö – utveckling av de offentliga rummen i staden ska göras, såsom parker, torg och grönområden. Detta för att skapa en mer attraktiv stadsmiljö.

Stråkstaden – genom utveckling av viktiga stråk ska staden bli mer lättläst och orienterbar för invånare och besökare.

Ur ett socialt hållbart utvecklingsperspektiv ska kommunen kunna erbjuda en stad som är tillgänglig för alla, där det finns platser att umgås och leva som inte exkluderar (Bramley, 2009). Katrineholms kommun nämner att det ska finnas tillgänglighet och öppenhet för alla på ett eller annat vis i samtliga styr/policydokument, men hur utvecklingen ska ske lämnas på de flesta ställen onämnt. Översiktsplan (2030) är det dokument som mest tydligt nämner och lyfter sociala värdens betydelse för kommun och kommuninvånare. Enligt ÖP (2030) ska Katrineholm utveckla enligt sju strategier, som bland annat ska leda till en *Stad för alla* och vara en *blandad stad* (ÖP 2030, s.6). Ur ett hållbarhetsperspektiv finns det både för- och nackdelar med dessa sju strategier. För att en stad ska anses socialt hållbar ska inte bara de grundläggande behoven som boende, mat och möjlighet till sjukvård uppfyllas utan det ställer även krav på att kommunen tar hänsyn till mångfald och kan erbjuda tillgänglighet för alla invånare (Neamtu, 2012). De sju strategierna uppfyller på så vis till stor del det sociala perspektivet av hållbar utveckling.

Förtätning av staden framställs som en central del i detta planeringsdokument och det presenteras som en positiv utveckling ur ett hållbarhetsperspektiv. Förtätningen beskrivs som följande:

”Den nära och täta staden kan på många sätt bidra till en attraktiv och hållbar stad. Genom att förtäta i befintlig miljö utnyttjas redan befintlig infrastruktur i form av vägar, ledningsnät, service med mera mer effektivt och vi hushållar på så sätt med ekonomiska resurser och naturtillgångar.” (ÖP 2030, s.6).

Genom förtätningen ska det ges möjlighet att dra större nytta av befintlig infrastruktur och marken i staden ska kunna utnyttjas på ett mer effektivt sätt. Detta ska enligt dokumentet även ge bättre möjlighet att hushålla med ekonomiska resurser och naturtillgångar i staden, samt ge positiva ekologiska effekter då förtätningen bidrar till hållbarhet då transportbehovet minskar som i sin tur leder till minskat utsläpp av växthusgaser. Förtätningen ska även leda till att fler människor blir bosatta på samma yta, vilket skapar förutsättningar för integration och bidra till positiva effekter för den sociala hållbarheten. Även den ekonomiska hållbarheten påverkas positivt av en förtätning då det kan leda till en mer effektiv resursfördelning mellan invånare enligt Översiktsplanen (s.47-49). En förtätning presenteras med många positiva effekter för kommunen, det nämns endast kort i planen att en förtätning också kan innebära en del utmaningar utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Genom förtätning

ökar även belastningen på naturresurser i området, för tidigare bosatta ökar trängsel, konkurrensen om utbud och andra faktorer som anses ge höjd livskvalitet kan försämrats, exempelvis utsikt. Med det höga befolkningsutvecklingsmålet är utmaningen att skapa plats för alla. Kommunen ska *”verka för att alla har rätt att välja bostad på lika villkor. Alla ska kunna bosätta sig där de vill i Katrineholm”* (ÖP 2030, s. 50). På så sätt skapas en ”blandad stad” som ska bidra till ett mer socialt hållbart samhälle. Hur det ska gå till saknas dock i presentationen.

Ökad handel av varor och tjänster framställs som positivt i ÖP (2030). Detta framställs framförallt som en positiv utveckling ur ett ekonomiskt perspektiv, men det saknas en reflektion av vilken påverkan det kan ha ur ett socialt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv. Ökad handel av konsumtionsvaror är oftast synonymt med ökad belastning på miljön och var eller hur vi handlar kan vara starkt förknippat med den socialt hållbara utvecklingen.

ÖP presenterar i huvudsak övergripande och långsiktiga mål för kommunens framtid, men även mindre, mer platsspecifika mål och åtgärder presenteras, återfinns exempelvis på sidan 49-61 (ÖP 2030). Ett av de mer specifikt presenterade målområdena gäller befolkningsmålet i kommunen. Enligt ÖP ska kommunen nå sitt totala befolkningsmål genom en årlig ökning på en procent. Om målet nås kommer detta årligen leda till en förändring av belastning på olika delar av samhället. Bland annat beräknas det finnas 8 408 personer år 2030 i åldersgruppen 0-20 år. Vilket innebär en ökning på ca 2182 barn och ungdomar i kommunen från periodens start år 2012 (ÖP 2030, s.63). Kommunen presenterar dock inga strategier för att möta ett ökat behov inom bland annat skola, vård och omsorg vid en befolkningsökning.

Kultur togs i inledningen upp som ett perspektiv i den hållbara utvecklingen av kommunen. Någon närmare exakt definition av detta görs inte, men i kapitlet om Kulturmiljö kan vi bland annat läsa följande citat om förekommandet av kultur i samhällsplaneringen:

”Kulturarvet utgör de gemensamma traditioner och värden som vi övertar från tidigare generationer, vilket utöver den fysiska miljön även omfattar immateriella företeelser såsom ortsnamn, sägner och bruk” (ÖP 2030, s.66).

Vidare beskrivs att den historia och det kulturella arv som än idag är avläsbara i staden ska fortsätta vara en del av kommunens framtida utveckling (ÖP 2030, s.68). Enligt Bramley et al. (2009) hör den sociala hållbarheten till stor del ihop med invånarens känsla av platsidentitet. Att kommunen väljer att lyfta kulturen och det historiska arvet kan på så vis ses som en del i skapandet och uppmuntrandet av en kommunal identitet som i sin tur ska kunna skapa gemensamma traditioner och värden i kommunen.

I planen presenteras ett kapitel om jämställdhet, jämlikhet, trygghet och tillgänglighet (ÖP 2030, s.71). Katrineholms kommun beskriver sig där som en framstående kommun ur ett jämställdhetsperspektiv där man ska fortsätta att arbeta aktivt med jämställdhetsfrågor, men att staden idag har en del problematik med segregering.

”De sociala aspekterna bör integreras i den fysiska planeringen för att skapa ett socialt hållbart samhälle där medborgarnas delaktighet och engagemang främjas oavsett bakgrund” (ÖP 2030, s.71).

I ÖP (2030) definieras jämställdhet som lika villkor mellan män och kvinnor och man skiljer det från jämlikhet som definieras som människors lika värde oavsett etnicitet, ålder eller kön (ibid.). Vidare nämns att kvinnor och mäns behov ska tas lika mycket hänsyn till vid planering och byggnation i kommunen. De utvecklar sedan vidare att kvinnor och mäns villkor och livsmönster skiljer sig och att detta blir tydligt genom skillnader i tidsanvändning, hur man upplever en känsla av trygghet i det offentliga rummet, hur man valt att bo samt fördelning av betalt och obetalt arbete. Förutom att de nämner att kvinnor reser kollektivt i högre grad än män så nämner kommunen dock aldrig vilka skillnader i villkor och livsmönster som de pekar på i Översiktsplanen (2030, s.71).

I ÖP (2030, s.25) presenteras det att Katrineholm eftersträvar att uppnå en befolkningsutveckling där målet är att uppnå en befolkning på 40 000 invånare till år 2030. Av dessa ska 70 procent bo i staden och 30 procent på landsbygden. En procentuell fördelning som råder redan idag (ibid.). Innan 2030 har kommunen ett delmål för befolkningsutvecklingen som presenterats i Kommunplanen (s.7). Innan nuvarande mandatperiod är slut ska kommunen uppnå ett invånarantal på 34 000 invånare. Detta är en av få gånger ett utvecklingsmål presenteras med siffror. Befolkningsutveckling framställs därmed som en central del i strategier och mål. Hur denna befolkningsutveckling ska nås är däremot något som saknas i mål och strategier. En ökning i invånarantal kräver att fler flyttar till Katrineholm och/eller att fler barn föds i kommunen. Katrineholm har dessutom en äldre befolkning än genomsnittet i landet. Enligt Jörgensen (2004) ställer det andra krav på service, utbud och inte minst vård. En hög medelålder indikerar en socialt ohållbar utveckling på sikt, i termer av befolkningsminskning. För att kunna attrahera fler invånare och nå en demografisk jämvikt krävs att kommunen tillhandahåller ett brett utbud och god service som attraherar många (ibid.). Katrineholms översiktsplan beskriver att kommunen ska nå en högre befolkning i framtiden, men talas inte mycket om hur de ska gå tillväga för att nå en demografisk balans.

5.2 Kommunplanen 2015-2018 – tillväxt och välfärd

Politikernas målsättningar och prioriteringar under mandatperioden

Kommunplanen är det dokument som sammanställer vad politikerna har för långsiktig planering, prioritering och målsättning med kommunen inför för varje mandatperiod (Kommunplan, 2015-2018). Planen är framtagen gemensamt av Socialdemokraterna och Moderaterna i Katrineholm och gäller under fyra års tid, 2015-2018. Kommunplanen är ett av de viktigaste underlagen för att säkra den politiska mål- och resultatstyrningen. Den ligger till grund för nämnder och kommunala bolag samt är grundläggande i den årliga uppföljningen av delårsrapporter och årsredovisningar (*ibid.*). Tematiseringen och rubriceringen i nedanstående analys är baserad på Kommunplanens tematisering och ordningsföljd.

Kommunplanen är ett politiskt styrdokument som i Katrineholm valts att skrivas med ospecificerade mål. Det skrivs om saker som ska bli bättre, men nämns inte hur eller när detta ska göras. Det presenteras heller inga mätbara värden för hur utvecklingen ska ske. Detta kan tolkas som ett sätt att gardera sig mot eventuella yttre omständigheter som bromsar målens genomförbarhet eller andra faktorer som gör att målen inte kan nås. I kommunplanen nämns begreppet hållbar utveckling endast en gång. Utveckling däremot nämns totalt 31 gånger, men då även i sammanhang med andra bindningsord. Exempel på detta är begrepp som *samhällsutveckling*, *utvecklingsmöjligheter* och *landsbygdsutveckling*. Ord som innefattar hållbar nämns totalt sju gånger, nästan uteslutande i sammanhang som berör ett ekologiskt eller miljömässigt perspektiv. En tolkning är att kommunen främst kopplar hållbarhetsbegreppet till ett ekologiskt perspektiv. Utöver detta nämns begreppet *tillväxt* elva gånger. Detta begrepp har en mer ekonomisk prägel och medför att dokumentet skiljer sig en aning från övriga styrdokument i analysen. *Tillväxt* nämns redan i titeln på dokumentet och återkommer sedan genom hela Kommunplanen.

Planen som gäller nuvarande mandatperiod, 2015-2018, har fått namnet *Tillväxt och välfärd*. Utifrån titeln på detta politiska styrdokument kan man redan här ana kommunens mål och tanke med planen. Enligt kommunplanen är det fyra perspektiv som ska finnas med i allt arbete med planering, genomförande och uppföljning av kommunens verksamheter: *resurser*, *verksamhet*, *resultat* och *nytta*. Det beskrivs att det framförallt är *resultat* och *nytta* som ska stå i fokus för invånare och samhälle vid fördelning av resurser i vardagen och i samtliga kommunala verksamheter. Varför de har valt att kalla det perspektiv framgår inte, eller på vilket sätt dessa skiljer sig från varandra. Enligt kommunplanen ska styrningen av kommunen även utgå från ett helhetsperspektiv, som omfattar både nämnder och bolag. Enligt dokumentet ska styrningen ske med genusmedvetenhet och kommunen ska vara en fortsatt föregångare i jämställdhetsintegreringen av styrningen. Vilken styrning jämställdhetsintegreringen gäller framgår inte. En tolkning är att det kan gälla den kommunala styrningen, men det skulle även kunna innebära ett större perspektiv där kommunen ser sig själv som en förebild i frågan om jämställdhetsintegrering för hela kommunen. Hur det ska genomföras eller vad det ska resultera i är däremot inget som specificeras, något som gäller för kommunplanen generellt. Exakt hur målen ska genomföras framgår inte i planen, utan de flesta mål tycks uttryckas som riktlinjer eller vägledande ord för arbetet. Hur styrningen ska ske med en genusmedvetenhet framgår inte, bara att den ska göra det. Dokumentet avslöjar alltså ingenting om genomförandet i sig eller vad det resulterar i. Att de framställer sig som *”fortsatt föregångare i jämställdhetsintegreringen av*

styrningen”(Kommunplan 2015-2018, s.1) kan tolkas som att kommunen fortsätter på ett arbete som pågått sedan tidigare och därför kan bygga målen med en föreställning om att kommuninvånare sedan tidigare är insatta i arbetet.

5.2.1 Hållbar arbetsmarknad

”För samhället som helhet är ökad sysselsättning och fler arbetade timmar en nödvändighet för att kunna säkra välfärden när den demografiska utvecklingen gör att allt färre ska försörja allt fler” (Kommunplan 2015-2018, s.7)

Inom området för *Tillväxt, jobb och egen försörjning* är de övergripande målen att få befolkningstillväxt, hög sysselsättning, ökad egen försörjning, växande och mångsidigt arbetsliv samt landsbygdsutveckling. Fem stora och förhållandevis skilda områden som kan upplevas svåra att nå på tidsomfattningen för kommunplanen. De fem områdena ställs dessutom upp som övergripande mål, men beskrivs aldrig med någon specificering om vad de innebär. Landsbygdsutveckling som presenteras som ett av dessa övergripande mål presenteras inte med någon uppföljning om vilka delar som ska leda till ett mål eller om det finns några utmaningar idag. Ett något mer specificerat ämne är dock arbetsförsörjning och sysselsättningsproblematik. Ökad egen försörjning framställs som viktigt både ur ett individuellt- och kommunalt perspektiv. Som även presenterats i bakgrundskapitlets statistik nämns här att arbetslösheten är förhållandevis hög i Katrineholm i dagsläget. I dokumentet nämns detta som ett problem och en utmaning för kommunens utveckling. Målet är därför att den som idag får försörjningsstöd istället ska ges möjlighet att få arbete eller utbildning och unga ska få möjlighet till sommarjobb i kommunen.

För att nå en näringslivsutveckling beskrivs tillgången till mark och fastigheter som central. Även utbildning med inriktning mot näringsliv ska finnas på orten och på så vis leda till en positiv utveckling för näringslivet. Satsningar på nyföretagande framställs som viktigt. Kommunen vill uppmuntra och underlätta för att fler män och kvinnor ska våga starta företag. Bland annat ska gymnasieskolan öka samverkan med Ung Företagsamhet och entreprenörskap ska uppmuntras och stimuleras för att detta ska uppnås. Enligt planen ska kommunen verka för initiativ till nyetableringar i handeln och uppmuntra initiativ som kan ge positiva effekter för turism, bland annat genom att aktivt stötta publika arrangemang och besöksnäringen. Kommunen ska även satsa på digital infrastruktur, bredband för att främja utveckling. Investeringar i bredbandsteckning ska leda till att år 2020 ska 95 procent av alla företag och hushåll i Katrineholm ha bredband. Hur försörjningen ser ut idag nämns inte, inte heller om något specifikt område prioriteras eller ej. Generellt för kommunplanen är att den främst presenterar vad som ska göras, men aldrig till vilken omfattning, hur eller när det ska ske.

I planen presenteras även några specifika resultatmål som ska uppnås till mandatperiodens slut. Man ska bland annat öka invånarantalet till minst 34 000, nå en ökad branschbredd i näringslivet och fler nystartade företag, få en växande handel och besöksnäring. Fler ungdomar ska starta UF-företag och andelen deltagare i kommunens arbetsmarknadsverksamhet som börjar arbeta eller studera efter

avslutad insats ska öka. Andelen studerande som klarar målen i utbildning i svenska för invandrare ska öka samt att andelen kvinnor och män med ekonomiskt bistånd som övergår till egen försörjning ska öka. Slutligen ska tillgången till fiberbaserat bredband öka. Målen är specifika i sina områden, men det är endast målet om befolkningsutveckling som är specificerat med siffror.

5.2.2 Utbildning

”Genom att satsa på utbildning lägger vi fundamentet för våra barns och ungas framtid och för Katrineholms fortsatta utveckling.”

(Kommunplan, 2015-2018, s.14)

I delen för utbildning beskriver kommunen sin satsning enligt ovan. Det beskrivs att i Katrineholm ska det finnas bra förskolor och skolor för att barn och unga som ger dem en bra start och gedigen utbildning. Det ska även finnas goda möjligheter för vuxna till utbildning och kommunen ska verka för en höjd utbildningsnivå i Katrineholm. I citatet ovan beskrivs även utbildningen som ett fundament för Katrineholms fortsatta utveckling.

5.2.3 Hållbar stads- och livsmiljö

”Genom att förbättra vår stadsmiljö, utveckla vår landsbygd och värna om miljön tar vi ansvar för helheten och skapar förutsättningar för en hållbar, levande och växande kommun.” (Kommunplan, 2015-2018, s.10)

Ovanstående citat är en av få gånger hållbarhet nämns i kommunplanen. I kommunplanen utlovas att det pågående arbetet med översiktsplan för landsbygden ska utföras samt att intentioner i antagen ÖP för staden ska förverkligas. Sådär skriver man om vad planarbetet i kommunen ska uppnå: *”Genom planarbetet läggs grunden för ökat bostadsbyggande, attraktiva livsmiljöer och en hållbar utveckling”*. Man ska fortsätta att bygga bostäder i kommunen. Kommunen ska även skapa attraktiva tomtområden och fler områden ska tas fram för bebyggelse och utveckling. Bostadsbyggandet ska utföras av både kommunalt bostadsbolag och externa byggföretag. Precis som tidigare presenterats i översiktsplanen (2030) nämns här förtätningen av kommunen som central. *”Den positiva omvandlingen av Katrineholms centrum ska fortsätta”*. I planen framgår även att kommunen ska beakta god tillgänglighet i all fysisk planering. Detta för att *”Katrineholm ska vara tillgängligt för alla”*.

Enligt planen har det uppkommit ett ökat behov av kommunikationer och infrastruktur för både arbete och fritid. I linje med detta ska därför kommunen verka för att förbättra kommunikationerna till, från och inom kommunen. Investeringar i kollektivtrafik samt fortsatt arbete för goda pendlingsmöjligheter till och från kommunen (regionförstoring). Även investeringar i gång- och cykelvägar ska göras. Andra resultatmål för boende och miljö i kommunen är att de ska arbeta för ett ökat bostadsbyggande, andelen nöjda hyresgäster hos KFAB ska öka, tillgängligheten i kommunala lokaler ska öka, man vill

se fortsatt bra kommunikationer samt en förbättrad standard på gator, vägar, gång- och cykelvägar i kommunen.

”Att ställa om samhället i en mer hållbar riktning är en viktig och stor utmaning. Det handlar om att hitta lokala lösningar på globala problem.”

(Kommunplan, 2015-2018, s.26)

I kommunplanen nämns att miljöpolitiken i Katrineholms kommun ska vara konkret, tydlig och mätbar. Kommunen ska bland annat minska energiförbrukningen och man vill stödja införandet av miljövänliga alternativ i de kommunala verksamheterna. Det nämns att det vi gör som enskilda personer spelar stor roll. Kommunens invånare och företag ska därför uppmuntras till insatser som främjar miljön. Parallellt med myndighetsutövning och tillsyn ska kommunen ge information och råd till invånare och företag för att främja en hållbar miljö i kommunen. Bland annat kring miljöhänsyn och energieffektivisering.

5.2.4 Hållbar omsorg

I delen där planen för *omsorg och trygghet* presenteras nämner kommunen att den vill ha en fortsatt utveckling av service och omvårdnad för hemtjänstens brukare, vård och omsorg för äldre i särskilt boende, vård och omsorg för personer med funktionsnedsättning samt att socialnämndens insatser ska utgå utifrån den enskildes behov. I stort vill kommunen även se en ökad trygghet och säkerhet för kommunens invånare. Här görs aldrig någon djupare ingång på vad dessa mål innebär. Det beskrivs inte heller vad en utveckling av service och omvårdnad i denna kontext skulle innebära.

5.2.5 Hållbar kultur

”Ett rikt kultur- och fritidsliv ger innehåll och mening i tillvaron och främjar folkhälsa och livskvalitet. Det är också grunden för en attraktiv ort och en viktig faktor för att locka nya invånare, företag och besökare till kommunen.”
(Kommunplan, 2015-2018, s.22)

Enligt planen har kommunen som mål att fler människor ska få tillgång till- och börja delta i fritidsaktiviteter. Det nämns att både flickor och pojkars fritidsbehov ska uppmärksammas i lika stor utsträckning. Det ska även underlättas för äldre personer med funktionsnedsättning att kunna ta del av kultur- och fritidsutbud.

5.3 Vision 2025

*En vision utan handling är bara en dröm. Att agera utan en vision är endast tidsfördriv.
Handling tillsammans med vision kan förändra världen (Vision 2025)*

Vision 2025 uttrycker Katrineholms målbild och viljeinriktning för framtiden. Visionen har valts till analysen eftersom det uttrycker hur kommunen vill framställa sig för- och tillsammans med sina invånare samt att den till stor del präglar den långsiktiga målbilden för Katrineholms utveckling. Visionen är skriftligen kort och målbilden är att den ska visa kommunens ambition och fungera vägledande för liv och utveckling i Katrineholm. Att ha en vision framställs som avgörande för att kommunen ska kunna utvecklas och växa. För Katrineholm är visionen även tydligt kopplad till kommunens så kallade kommunslogan, *Katrineholm - Läge för liv och lust!* Vision 2025 lyder som följer:

*I Katrineholm är lust den drivande kraften för skapande och utveckling – för liv, lärande och företagsamhet. Lust är passion, vilja, ambition. Det är också det lustfyllda – det vi lever för och det vi lever av – mat, kärlek, arbete, gemenskap, upplevelser. Läget är rätt – rätt geografiskt och rätt för handling och förändring.
(Vision 2025)*

I ett videoklipp som går att se via kommunens hemsida och webbsajten Youtube (Vision 2025, 2016) läser kommunalråd Göran Dahlström upp Vision 2025. Visionen avslöjar inga specifika mål i form av siffror, men den berör många återkommande ledord för och refereringar till kommunens utvecklingsmål. Visionen bygger framförallt på tre ledord, vilka är läge, liv och lust. Dessa tre ledord återkommer i kommunslogan och den kortfattade Visionen, men presenterar även tre områden var för sig om hur kommunen ser sin utveckling till år 2025.

”Läget, läget, läget – det som är allra viktigast”

Läge - Katrineholms geografiska läge i landet framställs som en framgångsfaktor och en viktig komponent för stadens utvecklingsmål. År 2025 ska Katrineholm ha ett gynnsamt läge och dessutom ur flera utgångspunkter. Det geografiska läget ska inte bara innebära goda kommunikationsmöjligheter och ett vackert läge i landet. Läget ska även symbolisera att kommunen är i rätt läge i tiden, och i jämförelse med andra kommuner ska Katrineholm ha bra läge för näringsliv, skola och omsorg år 2025.

”Liv skapar liv, liv är tillväxt och utveckling”

Liv – en annan del av visionens nyckelord är liv. År 2025 ska Katrineholm sjuda av liv. Liv kategoriseras in i flera tema-delar som folkliv, näringsliv, kulturliv och föreningsliv. Ur utvecklingssynpunkt framställs Liv som en nyckedel ”Liv skapar liv, liv är tillväxt och utveckling”. År 2025 ska folklivet ha utvecklats, kommunen ska vara större i invånarantal. Inflyttningen ska ha ökat till kommunen och fler barn ska födas, men även stoltheten och gemenskapen i kommunen ska ha

utvecklats. Näringsliv och handel ska blomstra år 2025. Detta ska ge människor goda förutsättningar och en framtidstro i kommunen. Kulturliv och föreningsliv ger uttryck för att kommunen har som vision att lämna stort utrymme för invånarens kreativitet och engagemang år 2025. Detta ska skapa glädje, öka mångfald och gemenskapen i kommunen.

”Lust är ett uttryck för en vilja och handlingskraft, en inställning och ett förhållningssätt”

Lust – är kanske det mest känslobaserade nyckelordet i visionen. Lust talar inte om någon specifik områdesutveckling utan ordet ska snarare vara ett uttryck för vilja och inställning i kommunen för år 2025. Det ska finnas en öppenhet att ta emot och tillvarata nya idéer inom näringslivet och det ska leda till en ökad lust för arbete i kommunen. Lust till lärande nämns även som en viktig grund för kommunens utveckling. Här talar man om en vilja till förändring som en del av lärandet. Genom ökat lärande ökar vi lusten för förändring och det leder i sin tur till en utveckling för individen själv till samhället i stort. Visionen framställer även God mat som en del av Katrineholms utveckling. Mat är grunden för liv och hälsa. I kommunen ska det både produceras och serveras mat med omsorg för både miljö och människor. Lusten ska även stå för visionen om ett brett utbud av kultur, lek och idrott och en gemenskap i kommunen. Kommunen ska år 2025 ha ett rikt kulturutbud som skapar upplevelser och mening i tillvaron. Gemenskapen i kommunen ska även innebära ett tolerant och öppet förhållningssätt mellan människor där mångfald och jämställdhet ska vara en självklarhet.

Till skillnad från de andra dokumenten har man i visionen valt att vara mer vågad i val av presentation av texten. I tidigare dokument har man varit mer blygsam vid val av ord som kan upplevas som ”löften”, men i Vision 2025 är presentationen en annan. Extra tydligt blir detta i de sammanhang där ordet *ska* används. Enligt visionen *ska* Katrineholm sjuda av liv, kommunen *ska* ha ett bra läge och det *ska* finnas en öppenhet i kommunen etc. Förutom ordval skiljer sig även uttrycket i stort från tidigare dokument. Ur ett perspektiv av identitetsskapande är Vision 2025 därför kanske den mest intressanta. Visionen bygger inte på några specificerade löften utan fungerar mer som en ledsagande målbild för hur kommunen och dess invånare ska vara och verka i framtiden. Orden som framträder som nyckelord skapar en viss känsla som kan sammankopplas med både gemenskap och tillhörighet. Vision 2025 för Katrineholm framställs som att den ska nås tillsammans med hela kommunen och alla ska kunna känna en delaktighet för kommunen. Försöken att skapa en vi-känsla blir extra tydlig i ett citat av kommunalråd Göran Dahlström ”Vi måste leva vår vision” (citat: Göran Dahlström, 2012). Visionen avslöjar aldrig vad som är problematiskt eller kräver förbättringsåtgärder inom kommunen idag, men eftersom visionen presenteras som en målbild kan en tolkning innebära att det idag finns utrymme för förbättring inom de områden som presenteras. Då visionens roll skiljer sig en del från de två tidigare dokumenten tror jag att det finns en större acceptans för mer känslobaserade budskap. Visionen är även det dokument där hållbarhet som begrepp är mest osynligt. Utveckling nämns ett antal gånger och även tillväxt, men det görs aldrig i relation till hållbarhet.

6. Kommunal utveckling i intervjuer

I följande kapitel presenteras resultatet från de semistrukturerade intervjuer som genomförts under studien.

6.1 Informant Pendlaren

Informant: Pendlaren, Kvinna 50 år

Tid och plats: Katrineholm, 2016-06-13

Den första intervjun gjordes med den informant som i arbetet kommer benämnas som *pendlaren*. Pendlaren är en kvinna i 50-års ålder som varit bosatt i Katrineholm sedan år 2000 och hade innan det inte någon koppling till kommunen. Pendlaren har eftergymnasial utbildning och har arbetat inom tidningsbranschen innan hon nyligen startade eget företag. Katrineholms kommun vill till stor del marknadsföra sig som en pendlarstad och i stort utveckla sina möjligheter som ”en nära stad” där det ska finnas goda möjligheter till arbetspendling till flera kringliggande orter. Pendlarens perspektiv ger ett exempel på hur det är att ha Katrineholms kommun som boendekommun och hur det är att komma som ”ny” till kommunen.

Det var i samband med en flytt till Katrineholm år 2000 som pendlaren började pendla till sitt arbete. Sedan dess har pendlaren pendlat dagligen fram tills nyligen.

”Min respektives arbete var anledningen till att vi flyttade och sedan dess har jag pendlat, även om jag på senare tid bytt arbete och nu startat eget”.

På frågan om anledningen till att informanten valt att pendla berättar hon att det var arbetet i sig som var avgörande. Vid tidpunkten för flytten var arbetsmöjligheterna för henne små i Katrineholm utifrån den bakgrund och arbetslivserfarenhet hon hade. Idag upplever hon dock att förutsättningarna är bättre än för 15 år sedan och som egen företagare har det öppnats nya möjligheter för arbete i Katrineholm. En stor anledning till att hon valt att starta eget är just för att ha större frihet i vardagen än vad hon haft tidigare på grund av pendling. Långa och opålitliga tågtider gjorde det svårt att hitta en hållbar vardag. Att inte veta när eller hur tågen skulle gå begränsade hennes vardag och fritid, men framförallt skapades mental stress av ovissheten. Katrineholm har fortfarande väldigt bra möjligheter som pendlingsort, men pendlingen måste bli tryggare för resenären menar hon. Tåg-pendlingen måste få högre prioritering och mer regelbundna tider fortsätter hon. På frågan om pendlaren har upplevt några förändringar i pendlandet svarar hon såhär:

”Ja det har blivit sämre. Upplevelsen av att vara pendlare har blivit sämre till följd av att tidssäkerheten har blivit sämre. Som pendlare till Stockholm upplever man sig låg-prioriterad från Trafikverkets sida”.

Även kommunens intresse och prioritering i frågan har varit bristfälligt enligt henne och pendlaren upplever att detta är en otaktisk strategi från kommunens sida. *”Det är exempelvis inte hållbart för en småbarnsförälder att sätta sig på tåget vid fyra och inte veta om tåget kommer ta en eller tre timmar hem idag”*. Om kommunen vill se en ökad utveckling av pendlandet krävs insatser för en bättre pendling.

Pendlaren upplever att det finns stora möjligheter för Katrineholm som boendeort. Hon upplever att det till en början tog tid att komma in i staden. Faktumet att de inte hade någon direkt koppling till staden innan gjorde det lite mer utmanande. Det var en liten och sammansvetsad ort. Det krävdes en del kraftansamling för att ”komma in” i kommunen. Att engagera sig i olika föreningar var en del, men även att barnen gick i skolan och började engagera sig i olika aktiviteter, samt att hennes make arbetade på orten var en viktig del i att komma in i staden och utveckla ett nätverk. Idag ser hon på Katrineholm som en ort med mycket möjligheter, men hon tycker att kommunens engagemang borde bli bättre. I dagsläget är exempelvis restaurangutbudet dåligt och pendlaren tycker även att insatser för att göra stadskärnan trevligare borde göras. *”Det borde bli roligare att gå på sta’n”*. Som utomstående besökare eller som nyinflyttad är stadens utbud en viktig del av hur man upplever mottagandet till den nya staden. Personligen saknade pendlaren framförallt ett restaurangutbud när hon flyttade till kommunen. Att gå ut och äta är ett bra och enkelt sätt att komma ut och uppleva den nya staden. Pendlaren upplever även att det är ett dåligt utbud på bostäder som lockar storstadsbor till staden och att kommunen skulle vinna på att våga bygga mer.

Katrineholms främsta fördelar som boendeort är att det är en mindre ort. Pendlaren upplever att det gör det lättare att lära känna andra och det finns en närhet till mycket som inte finns på samma sätt i en större stad. Katrineholm har ett stort utbud av kultur och idrottsmöjligheter och framförallt upplever hon att det finns ett engagemang för kommunen hos många som är väldigt positivt. Om kommunen vill utvecklas mer och vara en attraktiv stad krävs fler insatser för att skapa trivsel. *”Skapa förutsättningar för människors trivsel, inte jobb. Finns det folk, kommer jobben av sig själv”*.

6.2 Informant Företagaren

Informant: Företagaren, man 40 år

Tid och plats: Katrineholm, 2016-06-13

Den andra intervjun som gjordes var med företagaren. Målet med intervjun var delvis att få ta del av en företagares perspektiv av Katrineholm i stort, men också om hur förutsättningarna att starta och driva en verksamhet i kommunen kan vara. Näringslivet nämns återkommande i Katrineholms styrdokument som en viktig och central del för kommunens utveckling. Ett ökat företagande är något som kommunen ska arbeta för och man vill även främja att nya företagsidéer växer fram, bland annat genom ökat samarbete med UF. Eftersom företagande framställs som en viktig del av kommunens

framtida utvecklingsmål kändes det även viktigt att få med en företagares perspektiv i diskussionen om kommunen.

Företagaren är ursprungligen född och uppväxt i Katrineholm, men bodde under ett par års tid i Linköping och Stockholm för studier och arbete. En avgörande anledning till att flytten gick tillbaka till Katrineholm var just anknytningen,

”Hade det inte varit så att jag och min fru har en stor del av vår familj här, hade vi nog valt en annan stad när vi flyttade. Anknytningen har varit viktig för oss”.

Företagaren startade sitt första företag 2001 i Katrineholm. Den största delen av hans kundgrupp höll dock till i Stockholm, så mycket byggde på att han hade närheten dit. Det underlättade att Stockholm ligger nära, men företagaren berättar att det främst var yrkesnätverket från en tidigare anställning som var det viktigaste för verksamhetens existens då. Efter att ha arbetat med sitt företag heltid i 4-5 år valde han dock att ta en fast anställning på ett annat företag under ett par år.

”Det var i samband med att vi fick barn och en anställning innebar en större trygghetsfaktor just då. Som egen i mindre kommun är det svårt att hitta bra ekonomi”.

Idag driver företagaren eget företag igen, men den största delen av verksamheten är webb-baserad. Kundgruppen är utspridd över hela landet och på så vis är han inte lika beroende av att vara i närheten av en stor ort som tidigare. I det sammanhanget kan det till och med finnas fördelar med att vara i en mindre kommun då exempelvis lokalkostnader ofta är lägre, berättar företagaren. Det finns dock en stor utmaning för företagandets utveckling i Katrineholm och det är att det är svårt att hitta bra och utbildad personal. Den låga utbildningsnivån i kommunen känns av för en företagare och det är svårt att nå personal från andra kommuner. Företagaren upplever att de som har utbildning och kompetens oftast får ett arbete utanför kommunen och det kan vara svårt att konkurrera i lönenivå med ett företag som befinner sig på en större ort. Något som även tas upp som hämmande för näringslivets utveckling är ett begränsat utbud av bra och attraktiva lokaler för företagaren i kommunen. *”Lokalen är viktig för företagaren och om kommunen har som ambition att locka fler företagare skulle insatser för att förändra det behövas”.*

Företagaren upplever att han har blivit bra bemött med sitt företagande från kommunens sida.

”Det finns krafter i kommunen som arbetar aktivt för oss företagare, som har ett stort hjärta och engagemang. Dock kan jag uppleva att de inte riktigt ligger i linje med vad företagarna vill. De är i regel lite efter”.

Företagaren berättar att som företagare kan finnas en sårbarhet i att frågor som rör myndigheter ofta tar lång tid. Ett företags utvecklingspotential är ibland beroende av att snabba beslut tas och då kan frågor som innefattar myndighetsbeslut vara stjälpande i sammanhanget.

Största fördelarna med Katrineholm som boende-ort är att det går att cykla överallt. Det finns en närhet till det mesta i en mindre kommun och det innebär även frihet för barnen. Detta är även något som kommunen borde framhålla som en positiv fördel med att bo i kommunen tycker företagaren. Enligt honom har det skett en stor utveckling inom kultur och idrottsmöjligheter. Det finns ett stort utbud för både barn och vuxna att testa många olika fritidsaktiviteter, men det kan vara svårt att få information om var och när dessa aktiviteter faktiskt finns. Bättre information från kommunen om aktiviteter till invånarna skulle göra kommunen mer attraktiv. Totalt sett tror företagaren ändå att det är en helhet som avgör kommunens utvecklingsmöjligheter. *”Allt handlar om vad man har att erbjuda som kommun. Det är så mycket mer än bara jobbet som är viktigt”*

För framtidens utveckling i kommunen återkommer företagaren till tre områden av vad han önskar från kommunen - attraktiva boenden och företagslokaler, bättre pendling samt kompetensutveckling. Företagaren berättar att bostaden var viktig och en avgörande del i valet av stad och han tror att kommunen måste kunna erbjuda attraktiva bostadsområden för att locka fler invånare. För att få större företag att vilja etablera sig är tågpendlingen en central och viktig fråga. Kompetensfrågan är en stor utmaning för kommunen. Framförallt om man som företagare ska kunna växa lokalt.

6.3 Marknadsföring och turism

Informant: Louise Magnusson, VD KfV Marknadsföring

Tid och plats: Katrineholm, 2016-06-14

Enligt styrdokumentet vill kommunen locka fler invånare och företagare till kommunen och utveckla stadens turism. Den sista intervjun gjordes därför med Louise Magnusson som är VD för KfV Marknadsföring AB i Katrineholm. En viktig del av kommunens utvecklingsmöjlighet är beroende av kommunens profil och marknadsföring utåt. KfV Marknadsföring är ett privat marknadsföringsbolag som är verksamma i tre kommuner, Katrineholm, Flen och Vingåker, med tre olika affärsområden, turism, evenemang och möten. Företaget ägs till 30% av kommunen och 70% av näringslivet (KfV marknadsföring, 2016). Verksamhetsområdena är funktioner som ska leda till ökad aktivitet, attraktivitet och marknadsföring av staden, att hålla kommunerna levande och dessutom förmedla detta utanför kommunernas gränser (KfV marknadsföring, 2016). Målet med intervjun var att få ett perspektiv av hur kommunen marknadsförs utåt, men också få en inblick i vad kommunen faktiskt erbjuder idag i form av turism, möten, handel och evenemang.

”KfV Marknadsförings affärsidé är att bedriva kreativ och effektiv marknadsföring och försäljning för att skapa bättre förutsättningar för turism, handel, boende, företagsetablering och rekrytering.” (KfV marknadsföring, 2016)

Enligt Louise är KfV marknadsförings främsta arbetsuppgifter att *”få nyinflyttade som kommer hit att känna sig välkomna”* samt att få fler människor att hitta till kommunerna, både som boendeort och för handelsmöjligheter, turism och konferens. Bland annat bjuder vi alla nyinflyttade på en *”välkommen hit påse”* med information om kommunen och lite erbjudanden. Trots att det är en enkel gest upplever Louise att det är en viktig del av välkommandet till kommunen. Det ger en chans till att träffa invånarna. Bemötandet är positivt och upplevelsen bidrar till en ökad känsla av välkomnande och tillhörighet för invånarna. Utöver det arbetar KfV även med konferenser, lokala arrangemang och aktiviteter, samt att de i stort verkar för att främja och marknadsföra kommunernas handel och medlemmarnas verksamhet.

Enligt Louise har den historiska bakgrunden haft påverkan på staden. Sviter efter industrinedläggningar har varit en utmaning för kommunens utveckling och präglat den allmänna inställningen bland invånarna, men det har också skett en förändring under senare år. Människorna är mycket mer positiva idag, *”stoltheten och lusten för sin stad är mycket större idag än vad den var för ett par år sedan”*. Det har även tillkommit en del nya företagsetableringar till kommunen som är väldigt roliga.

För framtiden har Katrineholm en del utvecklingsutmaningar. Enligt Louise har handeln till exempel en stor utmaning i att behålla Katrineholmarna att handla i Katrineholm. *”Vi kommer aldrig bli en shopping-stad, men det är viktigt att vi stödjer handeln om vi vill behålla utbudet”*. Närheten till flera större städer innebär att flera invånare väljer att åka till andra orter för att göra sina inköp. Ur ett hållbarhetsperspektiv är det utmanande på flera nivåer då underlaget för den egna marknaden i kommunen minskar och miljöpåverkan ökar genom ökade transporter.

Från KfV marknadsförings perspektiv ligger Katrineholms främsta utvecklingsmöjligheter i turism och näringsliv. Turismen är en av Katrineholms främsta attraktionskrafter. Läget i landet innebär en närhet som ger bra förutsättningar både för företag och privatpersoner. Det finns bra pendlingsmöjligheter för privatpersoner och goda distributionsmöjligheter för företag. Från Katrineholms kommunlednings sida upplever hon att det finns en målbild av att locka fler Stockholmare att vilja bosätta sig i kommunen, något som hon tror är en realistisk bild utifrån att Katrineholm kan erbjuda en högre livskvalitet och billigare boende i kombination med att bostadspriserna i Stockholm blir allt högre.

7. Avslutande reflektion

Syftet med den kvalitativa textanalysen var att undersöka hur Katrineholms kommun berör och presenterar hållbar utveckling i sina strategier för utveckling i kommunen. Syftet med intervjuerna var att låta tre Katrineholmsbor bidra med sin bild av kommunen för att kunna problematisera visioner och mål om hållbar utveckling ytterligare.

Styr/policydokumenten berör planering, mål och vision för ett helhetsperspektiv av kommunen, vilket medför ett brett spann av ämnesområden på innehållet. Förhållandet mellan skriftligt utrymme i dokument och de stora ämnesområdenas komplexitet gör det troligt att utformningen blir begränsad. Den teoretiska diskussionen kring hållbar utveckling skiljer sig markant från den som presenteras i Katrineholms kommuns styr/policydokument. Den teoretiska diskussionen arbetar med begreppen på ett mer fokuserat sätt, med ett större inslag av reflektion kring begreppets innebörd. I de kommunala dokumenten används hållbarhet i flertalet olika sammanhang, men det presenteras aldrig med någon tydlig reflektion av vad det innebär eller varför det eftersträvas. Detta medförde en känsla av att hållbarhetsbegreppet stundtals användes lite slentrianmässigt i de kommunala styr/policydokumenten. Hållbarhet och utveckling nämns nästintill uteslutande i positiva sammanhang i styr/policydokumenten och det talas sällan om vilka utvecklingsutmaningar kommunen står- eller har stått inför. Detta medförde att bilden intervjuerna bidrog till skilde sig en del från den textanalysen gav. Intervjuerna presenterade i det hela en positiv framtidsbild inför Katrineholms kommuns framtidsutveckling, men där framkom fler utmaningar som aldrig nämns i styr/policydokumenten. Louise från KfV marknadsföring berättade om vilken betydelse den historiska bakgrunden av industrinedläggningar haft för kommunen och vilka utmaningar hon såg för handeln idag. Även *Pendlaren* och *Företagaren* berättade om deras perspektiv och utmaningar med den låga utbildningsnivån, utmaningar på arbetsmarknaden och upplevelse av att gå ner på till stadens centrum. Kommunen presenterar även i det hela en bild av ”vart de vill”, men inte så mycket om hur de ska nå dit eller vilka uppoffringar som kan behöva göras på vägen. Ett exempel på detta finner vi i ÖP (s.27) där det lagts mycket fokus på att en viktig del av den hållbara utvecklingen är att det ska ske en förtätning av staden. I ÖP förs en diskussion om vad en förtätning av staden kan leda till och vilka vinningar som kan göras ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Det nämns även att det kan finnas en del utmaningar och negativa konsekvenser av en förtätning, men det saknas en diskussion om hur kommunen tänkt möta detta. Förtätning innebär också ett stort fokus på centralort och dess centrum.

I samtliga dokument upplever jag att kommunen glömmet bort kransorter i planeringen och minskar deras förmåga till hållbar utveckling. I ÖP (2030, s. 6) är det framförallt ett stort fokus på förtätning av stadskärnan. Nybyggnationer och ökad kollektivtrafik inom stadskärnan nämns som prioriterade, men ökad kollektivtrafik till kransorterna tas aldrig upp. I Kommunplanen (2015-2018, s.7) där det presenteras fem övergripande mål varav Landsbygdsutveckling presenteras som ett av dessa. Efter det nämns dock inte begreppet mer. Enligt Jörgensen (2004) är

planeringen viktig för utvecklingen. Med tanke på att ÖP är det viktigaste planeringsdokumentet för kommunen, samt en viktig informationskälla för kommunens invånare vore det önskvärt om en mer tydlig diskussion och planering kring tillvägagångssätt presenterades för att visa att det inte bara är lovord utan också en del i den faktiska planeringen. I ÖP presenteras det exempelvis "Sju strategier för stadens utveckling" (ÖP 2030, s.6). Min reflektion är dock att dessa sju strategier för stadens utveckling egentligen skulle presenteras som mål och inte strategier. Eftersom strategierna aldrig presenteras med någon plan för genomförande känns det mer som abstrakta lovord för stadens utveckling som eventuellt kan komma att uppfyllas. Resonemang kring vilka utmaningar kommunen kan möta ur ett hållbarhetsperspektiv är också något som saknas. Exempelvis saknas det ett resonemang kring eventuella negativa konsekvenser som en förtätning skulle kunna leda till i ett perspektiv av hållbarhet.

Hållbar utveckling är något som måste arbetas med på alla samhällsnivåer (Regeringen, 2016). På kommunal nivå har kommunen en central roll i hur den hållbara utvecklingen sker (*ibid.*). Kommunen presenterar styr/policydokumenten som att de tillsammans ska utgöra den långsiktiga planen för kommunens utveckling. Textanalysen visar att kommunen berör hållbar utveckling på olika sätt och på flera olika samhällsnivåer i kommunen. Framförallt berör de tre dokumenten tillsammans flera olika perspektiv av utveckling och hållbarhet i kommunen. Dock är de tre dokumenten rent skriftligt presenterade på tre olika sätt, vilket ibland leder till en viss förvirring hos läsaren. ÖP är det dokument som tar tydligast inriktning på hållbar utveckling. Begreppet återkommer frekvent i flera olika sammanhang och ofta i relation till långsiktigt planerande. I KP är begreppet dock mer sällsynt. Fokus på utveckling och inte hållbarhet och när hållbarhet väl nämns kopplas det till ekologi och miljö. Tillväxt nämns dock mer frekvent och dokumenten presenterar överlag ett fokus på mer ekonomiska mål.

Genom textanalysen blev det tydligt att hållbarhet är komplext begrepp som kan bli ännu mer komplext att tyda om det inte görs någon definiering av begreppets innebörd eller inom vilket perspektiv det ska beaktas. I dokumenten presenteras diskussion om hållbarhet som bara beaktar ett perspektiv, vilket stundtals gör diskussionen om hållbarhet missvisande eller ofullständig i resonemanget. Bland annat framställs ökad handel av varor och tjänster som positivt i styr/policydokumenten, framförallt i ÖP (2030). Ur ett ekonomiskt perspektiv innebär en ökning en positiv utveckling, men ur ett socialt och ekologiskt hållbarhetsperspektiv behövs flera perspektiv beaktas för att ses som en positiv utveckling. Ökad handel av konsumtionsvaror är oftast synonymt med ökad belastning på miljön och var eller hur vi handlar kan vara starkt förknippat med den socialt hållbara utvecklingen. Som presenterats tidigare är hållbar utveckling enligt definitionen den "utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov", Brundtlandrapporten. (NE, 2016). Här har kommunen en utmaning att utveckla de sociala mål de nämner utan att göra avkall på den ekologiskt hållbara utvecklingen. För att anses ekologiskt hållbar förutsätter det att en samhällsutveckling sker på ett sätt där den leder till ett tillstånd som ger negativ utveckling för den ekologiska omgivningen (UN, 1993).

Enligt Lindén *et al.*, (1998) har kultur och tradition ofta en stor påverkan på lokal identitet. Lokal identitet står alltså för vår anknytning till en plats, där känslan av gemenskap och tillhörighet är två viktiga faktorer för anknytningen (Gunnemark, 1998). Hur stark respektive svag den lokala identiteten är avgör till stor del förutsättningarna för platsens möjlighet för utveckling. Ju starkare lokal identitet det finns bland invånarna, desto bättre är förutsättningarna för hållbar utveckling. Platsidentiteten har betydelse för kommunens utveckling. Inte minst vittnar informanten företagaren om det. Den enskilt största anledningen till att han och hans fru valde att flytta tillbaka till Katrineholm var deras anknytning och känsla för staden. ÖP är det enda dokument som tar upp platsidentitetens betydelse för kommunens utveckling (ÖP 2030, s. 71). Louise på KfV marknadsföring berättade att de jobbar mycket för att nyinflyttade ska känna sig välkomna till kommunen och såg det som en viktig del i deras arbete. *Pendlaren* var inne på samma spår och påpekade att det till en början hade känts svårt att komma in i kommunen när hon från början inte hade någon anknytning till kommunen. Pendlaren påpekade även att det borde arbetas mer med insatser för att göra stadskärnan mer trevlig och välkomnande. Detta var även något som identifierades i medborgardialogerna där det framträdde det att det finns ett värde i att skapa och bevara specifika platser och föremål som ger en "igenkänningsfaktor" och identitet till platser (ÖP 2030, s. 71). Min uppfattning är att medborgardialogerna kan ha en viktig roll i den kommunala planeringen för att nå en utveckling som skapar rum för- och främjar en lokal identitet i kommunen. Att låta invånarnas perspektiv ta del i planeringsprocesser är även viktigt för att nå en hållbar utveckling. En del faktorer för utvecklingspotential går att identifiera via exempelvis statistik och utvecklingsmönster över tid, men det finns faktorer som aldrig går att identifiera utan invånarens perspektiv (Jørgensen, 2004). Exempelvis vilka faktorer ser invånaren som attraherande hos kommunen och vad önskar de som bor där idag mer av (*ibid.*). Inte minst är invånarens perspektiv viktigt när det är en utveckling av befolkningsökning som eftersträvas (Nyström, 1997). Ett viktigt verktyg för att inkludera invånarnas perspektiv i planeringsprocessen är medborgardialogen. Framförallt med hänsyn till att det är enda gången det tydligt framgår i styr/policydokumenten att det förekommit en diskussion med invånarna i planeringsprocessen. I intervjuerna framkom det att informanterna ibland kunde känna en distans mellan kommunledning och invånare. Pendlaren upplevde exempelvis att hon hade svårt att göra sig hörd när hon försökt nå kommunledningen angående de problem hon upplevde i sin vardag som tågpendlare från Katrineholm. Företagaren hade en upplevelse av att kommunledningen i regel var "några steg efter" mot den vardag som han som företagare upplever i kommunen.

Enligt Hopwood *et al.* (2005) är hållbar utveckling ett begrepp som används på många olika nivåer och i flera olika sammanhang. Resultatet från textanalysen visar att hållbarhet, utveckling och hållbar utveckling återkommer i alla dokumenten och berörs i ett brett ämnesspektrum. Kommunens utvecklingsmöjligheter i de kommunala styr/policydokument framställs dock i regel i en bild av positiva framtidsutsikter. Utveckling, hållbarhet och hållbar utveckling nämns nästintill uteslutande i egenskap av möjligheter och diskuteras sparsamt i relation till utmaningar och konsekvenser. Begreppen är frekvent återkommande och kommunens egna utvecklingsmöjligheter nämns stundtals som oändliga, men det förs sällan någon diskussion om tillvägagångssätt eller utmaningar för att nå utvecklingen. Hållbar utveckling återkommer i flera olika sammanhang, men det presenteras aldrig någon definition av begreppet. Intervjuerna visade att de tre kommuninvånarna i sin helhet har en positiv bild inför kommunen och Katrineholms utvecklingsmöjligheter. Gemensamt för intervjuerna

var att alla informanter tyckte att en mindre kommun som Katrineholm hade mycket att erbjuda för sina invånare och det var något som de tyckte att kommunförvaltningen borde ta tillvara på. Dock kunde jag ibland uppleva att det finns en distans mellan styr/policydokumentens utformning och kommuninvånarens upplevelser. Genom intervjuerna presenteras en bild som bygger på livserfarenhet och personlig upplevelse av att leva, bo och arbeta i kommunen. Genom intervjuerna blir framställningen av utvecklingsmöjligheter och – utmaningar både klar och lätt att som åhörare ta till sig, medan styr/policydokumenten ofta kunde upplevas som distanserade från ”verkligheten” i framställning av utvecklingsmöjligheter. Min upplevelse som läsare är att detta hänger samman med att det aldrig görs någon tydlig definition av vad som menas med utveckling och hållbarhet. Eftersom kommunen presenterar sina utvecklingsmöjligheter på många olika nivåer blir framställningen en aning diffus och svår att se vad den faktiskt kan resultera i. Enligt Jörgensen (2004) är det viktigt att definiera begreppet då det annars kan upplevas stort och abstrakt och i vissa fall ouppnåeligt. Det är dessutom viktigt att man definierar begreppet utifrån vilket problemområde det ska implementeras (*ibid*). Detta saknas i samtliga av kommunens styr/policydokument och gör det ibland svårt att tyda vad kommunen syftar på eller vart de vill. En tydligare definiering av både begrepp och tillvägagångssätt för utveckling och hållbarhet hade varit önskvärd, inte minst eftersom dokumenten riktar sig till invånarna.

Genom textanalysen blev det tydligt att hållbarhet och hållbar utveckling är populära begrepp, inte minst i politiska sammanhang. Begreppen har blivit trendiga och kanske även tacksamma att ta till i sammanhang där det planeras och blickas inför en framtid. Det är dock inte helt oproblematiskt och min upplevelse är att begreppen skulle behöva användas med mer andakt i sammanhang som dessa. Betydelsen av hållbarhet kan i viss mån upplevas självklar, men utan inslag av reflektion kring vad begreppet innebär eller i vilket sammanhang det åsyftas kan det lätt upplevas som otydligt och svårt att uppnå. Att analysera en kommuns styr/policydokument har varit både spännande och utmanande. Den främsta utmaningen var att som författare hålla en distans till texten samtidigt som arbetet krävde en djupdykning i den. Framförallt var det svårt att hålla en distans till framställningen av hållbarhet och utveckling i styr/policydokumenten och vad som egentligen åsyftades. Intervjuerna var behjälpliga under forskningsprocessen då de främst bidrog med en reflektion från det ”verkliga livet”. Att bara läsa styr/policydokumenten presenterade bidrog ibland till en känsla som kändes väldigt distanserad från verkligheten. Framförallt med tanke på att texten i mångt och mycket presenterade mycket stora mål och hållbarhet och utveckling och inte så många detaljerade tillvägagångssätt för att nå dit. Informanterna som faktiskt bor i kommunen gav på så vis en förankring till den verklighet som är svår att läsa sig till genom styr/policydokumenten. Genom Pendlarens, Företagaren och Louise perspektiv blev det mer påtagligt varför bättre tågtrafik, mer satsning på utbildning, kultur och skola m.m. är viktigt för en hållbar vardag som invånare i kommunen. Som förslag till fortsatta studier skulle jag vilja nämna en textanalys som jämför två kommuners framställning av hållbar utveckling i styr/policydokument. Genom jämförelsen av två olika kommuner är min tro att det skulle ges möjlighet till en intressant och ytterligare nyanserad diskussion kring framställningen av utvecklingsmöjligheter.

Referenser

Litteratur

Andersson, P., Axelsson B., Rosenqvist C. (red.) (2013), *Det moderna tjänstesamhällets förnyelse – Affärsmodeller, organisering och affärsrelationer*, Studentlitteratur

Borglind, A. (2007), *Strukturalism och funktionalism*, I: Månsson, P (red.) Moderna samhällsteorier, Traditioner, riktningar och teoretiker, Stockholm: Norstedts.

Bramley, G., Dempsey, N., Power, S., Brown, C., & Watkins, D. (2009). *Social sustainability and urban form: evidence from five British cities. Environment and Planning A*, 41, 125-142. DOI:10.1068/a4184

Bramley G., & Power, S. (2009). *Urban form and social sustainability: The role of density and housing type. Environment & Planning B: Planning & Design*, 36(1), 30-48.

Neamțu, B. (2012). *Measuring the social sustainability of urban communities: The role of local authorities. Transylvanian Review of Administrative Sciences*, 8(37), 112-127.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Global ReportingRiktlinjer för hållbarhetsredovisning. Tillgänglig:
<https://globalreporting.org/resourcelibrary/GRI-G3-Swedish-Reporting-Guidelines.pdf>
hämtad. (2016-11-01)

Gunnemark K. (1998) *Hembygd i storstan – Om vardagslivets praktik och den lokala identitetens premisser*. Etnologiska institutionen. Göteborgs Universitet.

Hopwood, B., Mellor, M. and O'Brien, G. (2005), Sustainable development: mapping different approaches. *Sustainable Development*, 13: 38–52. doi: 10.1002/sd.244

Jørgensen, E., (2004), *Hållbar utveckling, samhällsstruktur och kommunal identitet – en jämförelse mellan Varberg och Västervik*. Sociologiska institutionen Lunds universitet

Kvale, S. & Brinkman, S. (2009), *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Kylén, J-A. (1994), *Fråga rätt: vid enkäter, intervjuer, observationer och läsning*. Bromma: Kylén förlag AB

Lindén, A.-L., Jørgensen E. & Bennulf M. (1998) *Samhällsvetenskapliga perspektiv på hållbara städer*. Forskningsrådsnämnden, Stockholm.

Lundmark, M. & Malmberg, A. (1985) *Ensidiga industrikommuner*. Emission Reduction Unit - Rapport 43 ERU Industridepartementet, Stockholm.

Nordin, L. (2008), Singel i stan, ensam på landet – om kärlek i glesbygd. I Johansson, B., & Salonen, P. *Ska hela Sverige leva?* (Formas fokuserar; 13). Stockholm: Formas.

Nyström, J. (1997) *En regionalgeografisk ansats vid studier av tätorter och glesbygder*. I Westlund, H. (red.) *Lokal utveckling för regional omvandling*. Rapport 100:1997. Institutet för regionalforskning, Östersund.

Perry, D. C. & Watkins, A. J. (1977) *The rise of the sunbelt cities*. Volume 14, Urban Affairs Annual Reviews. London: Sage Publications,

Regeringskansliet (2003) En svensk strategi för hållbar utveckling. Regeringens skrivelse 2003/04:129

Regeringskansliet (2014) *Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy*, Ds 2014:45, ISBN 978-91-38-24208-7

Regeringens kommittédirektiv (2016:8) Genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Tillgänglig:

<http://www.regeringen.se/494c40/contentassets/ce2d7e16d5264f869ac09ffeb280f8b4/genomforande-av-agenda-2030-for-hallbar-utveckling-dir.-201618>

Sveriges kommuner och landsting (SKL), (2011) *Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken – En redogörelse för aktuell lagstiftning och samverkansformer*. ISBN 978-91-7164-648-4

Vinnova rapport, VR 2010:08, *Rörlighet, pendling och regionförstoring för bättre kompetensförsörjning, sysselsättning och hållbar tillväxt – resultatredovisningar från 15 FoU-projekt inom Vinnovas DYNAMO-program*, Vinnova-verket

Teorell, J. & Svensson, T. (2012), *Att fråga och att svara*, Malmö: Liber.

Westholm et al. (2008) *Regionen som vision – Det politiska projektet Stockholm-Mälardalen*, SNS Förlag

Intervjuer

Pendlaren, Kvinna 50 år, Katrineholm, 2016-06-13

Företagaren, Man 40 år, Katrineholm, 2016-06-13

Louise Magnusson, VD KfV Marknadsföring, Katrineholm, 2016-06-14

Politiska styrdokument Katrineholm:

Kommunplan 2015-2018, Tillväxt och välfärd, Kommunstyrelsens handling nr 1/2015

Internationell strategi, Katrineholms kommuns internationella arbete, Kommunstyrelsens handling nr 31/2014

Översiktsplan 2030 - del staden

Vision 2025 Tillgänglig:

http://www.katrineholm.se/PageFiles/6246/KK%20vision_110316_ORIG%5b1%5d.pdf

Klipp

Stockholmare flyr trycket på bostadsmarknaden och kommer till Sörmland (2016) Tillgänglig: <http://www.svtplay.se/klipp/6677122/stockholmare-flyr-trycket-pa-bostadsmarknaden-och-kommer-till-sormland>

Webbsidor

Boverket, Medborgardialog – En dialog som alla bjuds in till. Tillgänglig: <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/kommunal-planering/medborgardialog1/vad-ar-medborgardialog/en-dialog-som-alla-bjuds-in-till/> (2016-09-16)

FN, Agenda 2030 – Globala mål för hållbar utveckling. Tillgänglig: <http://www.fn.se/fn-info/vad-gor-fn/utveckling/agenda2030/> (2016-06-28)

Katrineholms kommun, (2016-06-23), Kommunstyrelsens uppdrag. Tillgänglig: <http://www.katrineholm.se/Politik/Politiskorganisation/Namnder/Kommunstyrelsen/?imode=ll>

Katrineholms kommun, Miljö. Tillgänglig: <http://www.katrineholm.se/Om-kommunen/Organisation/Forvaltningar/Samhallsbyggnadsforvaltningen/miljo-bygg-trafik/> (2016-06-28),

Katrineholms kommun, Vad är en översiktsplan?, Tillgänglig: <http://www.katrineholm.se/Boende-och-miljo/Stadsplanering/Oversiktsplanering/Vad-ar-en-oversiktsplan/> (2016-09-09)

Katrineholms kommun, Detaljplan FAQ. Tillgänglig: <http://www.katrineholm.se/Boende-och-miljo/Stadsplanering/Detailjplan/Vad-ar-en-detailjplan/> (2016-09-09)

Katrineholms kommun, Samhällsutveckling. Tillgänglig: <http://www.katrineholm.se/Om-kommunen/Kvalitet-och-utveckling/Kommuners-kvalitet-i-korthet-KKiK/Tillganglighet44/> (2016-06-28)

Katrineholms Kuriren, *Eriksson lägger ner i Katrineholm*, publicerad 2015-03-11, Tillgänglig: <http://kkuriren.se/nyheter/katrineholm/1.3028008-ericsson-lagger-ner-i-katrineholm> (2016-06-11)

KFV Marknadsföring, Tillgänglig: <http://www.kfvmarknadsforing.se/hem/> (2016-08-15)

NE, Hållbar utveckling – citat från Brundtlandrapporten. Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hållbar-utveckling> (2016-06-23)

Näringslivsregister Katrineholm, Tillgänglig: <http://business.updatesystem.se/katrineholm> (2016-04-10)

SKL (2016-09-16) Faktablad inom medborgardialog. Tillgänglig: <http://skl.se/demokratiledningstyrning/medborgardialogdelaktighet/medborgardialog/faktabladmedborgardialog.668.html>

SVT (2016-08-05) Sörmlands grafiska begärs i konkurs, publicerad 2016-01-06. Tillgänglig: <http://www.svt.se/nyheter/lokalt/sormland/sormlands-grafiska-begars-i-konkurs>

Youtube, (2016-08-03), Vision 2025 – Katrineholms kommun, läses av kommunalråd Göran Dahlström. Tillgänglig: https://www.youtube.com/watch?v=UB9D3uz6Bco&list=UUyen2w4DLjCHIUFlm_1-PGA&index=1&feature=plcp

WCED, (2016-06-29), Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. Tillgänglig: <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>

Figur

Socialt hållbar utv. Ekologisk hållbar utv. s. 72 Lindén, A. (2001), Allmänhetens miljöpåverkan: energi, mat, resor och socialt liv